

Vlaams
Parlement

vergadering **3**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 4 oktober 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Bertels, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen en Elke Van den Brandt betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen – 1286 (2017-2018) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Vanbesien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië – 1284 (2017-2018) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum – 1287 (2017-2018) – Nr. 1 Voorstellen tot spoedbehandeling en voorstel tot wijziging in de orde van de werkzaamheden	6
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het resultaat van het Catalaanse onafhankelijkheidsreferendum en de toestand in Spanje	8
ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de werking van het Agentschap Integratie en Inburgering na het aangekondigde ontslag van 170 personeelsleden	10
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de onduidelijkheid bij gemeentebesturen en rijsscholen met betrekking tot de start van de vernieuwde rijopleiding	
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de onduidelijkheid met betrekking tot de hervormde rijopleiding en het afleveren van rijbewijzen	
ACTUELE VRAAG van Renaat Landuyt aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de chaos bij het uitreiken van rijbewijzen door het gekibbel tussen de Vlaamse en Federale Regeringen	13
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de afstemming van vraag en aanbod bij de VAPH-instellingen na de invoering van de persoonsvolgende financiering	
ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de groeipijnen bij de transitie naar de persoonsvolgende financiering voor personen met een beperking	19

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het advies met betrekking tot een nieuw en beter vaccin tegen het humaan papillomavirus (HPV)	25
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de plannen voor de aanleg van een superkabel in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanleg van een supersnel datanetwerk in Vlaanderen	28
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onderhandelingen betreffende een slechtweerverzekering voor de land- en tuinbouw in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een brede weersverzekering voor land- en tuinbouwers	33
ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiering van het samenwerkingsverband tegen zwerfvuil en sluikstorten Mooimakers	38
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de correcte verloning van (podium)kunstenaars	41
ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de inspanningen van de Vlaamse overheid voor de kennis van het Nederlands in Brussel, naar aanleiding van de Actiris-VDAB-campagne met Vincent Kompany als boegbeeld	44
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	47
MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Els Robeyns en Bart Caron tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van de Vlaamse handhaving van de wetgeving over het dierenwelzijn – 1274 (2017-2018) – Nr. 1	
Bespreking	47
VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE	
Benoeming van een lid van de raad van bestuur	51
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Vanbesien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië – 1284 (2017-2018) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum – 1287 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstellen tot spoedbehandeling	
Bespreking	52
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Bertels, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen en Elke Van den Brandt betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen – 1286 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	60

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Vanbesien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië – 1284 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	61
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum – 1287 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	62
MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Els Robeyns en Bart Caron tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van de Vlaamse handhaving van de wetgeving over het dierenwelzijn – 1274 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	62
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	62
BIJLAGEN	63
Aanwezigheden	64
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	64

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Lieve Maes, Katrien Schryvers: ambtsverplichtingen;

Björn Anseeuw, Karin Brouwers, Dirk de Kort, Yasmine Kherbache, Bert Maertens, Emmily Talpe, Joris Vandenbroucke, Orry Van de Wauwer: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Cindy Franssen: familieverbindingen;

Sonja Claes, Yamila Idrissi, Lies Jans, An Moerenhout, Ludo Van Campenhout: gezondheidsredenen;

Freya Saeyns: zwangerschapsverlof.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/2)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Bertels, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen en Elke Van den Brandt betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen – 1286 (2017-2018) – Nr. 1**Voorstel tot spoedbehandeling**

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Jan Bertels bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, ik wil vragen om hoogdringende redenen een voorstel van resolutie betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen aan de agenda toe te voegen.

De voorzitter: Is dat document al ingediend?

Jan Bertels (sp.a): Dat document is ingediend.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons in de loop van de vergadering over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Vanbesien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië – 1284 (2017-2018) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum – 1287 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling en voorstel tot wijziging in de orde van de werkzaamheden

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, collega's, wij hebben zondag allemaal afgrijselijke beelden gezien vanuit Catalonië waar onschuldige burgers met de handen in de lucht toch nog slaag kregen van matrakken van robocops met geblindeerde helmen op. We hebben robocops zien springen vanop trappen om nog harder te kunnen neerkomen op mensen die helemaal geen weerstand boden. We hebben senioren slaag zien krijgen, mensen werden aan de haren getrokken, allemaal mensen die totaal onschuldig waren en enkel en alleen maar hun democratisch recht wilden uitoefenen.

Ik denk dat dit parlement zich daar terecht moet over uitspreken en dat het een zeer goede zaak is dat we een consensus hebben bereikt over een voorstel van resolutie. Eerst wil ik vragen, voorzitter, om dit voorstel van resolutie bij hoogdringendheid te agenderen. Ik wil er heel kort aan toevoegen dat ik het zeer jammer vind dat ik gisteren iedereen op de hoogte heb gebracht van het feit dat dit voorstel van resolutie zou worden ingediend, ook de heer Janssens, dat er ook consensus over is, met de afspraak dat we dan geen actuele vraag zouden stellen, maar dat er nu toch een actuele vraag wordt gesteld door de heer Janssens. Het zij zo. Het is een beetje jammer dat er op basis van die Catalaanse onschuldige slachtoffers toch weer afspraken geschonden worden. (*Protest bij het Vlaams Belang*)

Maar goed, het zij zo. Wij zullen in elk geval, zoals het dit parlement betaamt, daar straks een debat over voeren.

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter, gelet op het feit dat we straks een debat gaan voeren over de situatie in Catalonië en gelet op het feit dat de eerste vraag betrekking heeft op de situatie in Catalonië, zou ik graag in het kader van de regeling der werkzaamheden willen voorstellen dat we het debat over Catalonië als eerste punt behandelen, waardoor die vraag daarin kan worden geïntegreerd, en dat we daarna de vragen afhandelen. Anders hebben we twee debatten over Catalonië die naast elkaar lopen, en dat is volgens mij weinig zinvol.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ben, voor alle duidelijkheid, door de vijf andere democratische partijen, die blijkbaar samen aan een voorstel van resolutie hebben gewerkt, op geen enkel moment gevraagd om daaraan mee te werken en dat voorstel van resolutie mee te ondertekenen. Ik heb gisterenavond

om 22.30 uur het bericht gekregen dat er een voorstel van resolutie zou zijn en dat de andere partijen onder elkaar hadden afgesproken dat ze daarover blijkbaar geen actuele vraag zouden stellen, waarschijnlijk om de minister-president niet in een moeilijk parket te brengen. Dus, voorzitter, ik zou willen vragen dat wij de werkzaamheden zoals altijd laten passeren, dat we beginnen met de actuele vragen en dat dan elke fractie bij die actuele vraag zijn standpunt al kan verkondigen, waarna we straks over de voorstellen van resolutie heel graag een debat kunnen voeren en waarbij ik nu al aankondig, aangezien we niet zijn gevraagd om mee te werken met de andere partijen, dat wij een eigen voorstel van resolutie met hoogdringendheid aan de agenda willen toevoegen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ik wil het voorstel van collega Somers ondersteunen. Ik denk dat het juist en goed is dat we een debat over Catalonië houden bij het begin van de plenaire vergadering. Mijnheer Janssens de vergadering is baas over haar eigen agenda. Ik stel dan ook voor om dat op een efficiënte manier te organiseren en dat wij het voorstel van resolutie behandelen, waar de vraag van de collega's van het Vlaams Belang in kan worden geïncorporeerd.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, voor de hygiëne van het debat zou het inderdaad aangewezen zijn om alles in één keer te behandelen, want anders krijgen we twee minidebatjes. Vanuit mijn fractie komt ook de vraag om dit in één beweging te doen.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik wil bevestigen dat we het eens zijn met het voorstel van de heer Somers om het debat eerst te voeren als dat reglementair toelaatbaar is.

De voorzitter: Als we willen afwijken van het reglement, dan moet dat met eenparigheid gebeuren. Iedereen moet het daarmee eens zijn. Zo niet, dan zou het reglement elke keer kunnen worden ondergraven. Dat lijkt me niet logisch. Ik heb uit de non-verbale communicatie van de heer Janssens begrepen dat hij het daar niet mee eens is. Dat betekent dat we eerst de actuele vragen afhandelen en dat daarna de motie wordt behandeld. Ik vind dat niet meer dan normaal. *(Applaus van Tom Van Grieken)*

Mijnheer Van Grieken, ik heb daar geen applaus voor nodig. Dit is gewoon een toepassing van het reglement.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, alle respect voor het parlement. Dat willen we zeker niet breken. Ik vind het wel zeer jammer dat op een moment dat een parlement eensgezind een signaal wil geven dat internationaal wel degelijk met grote ogen wordt bekeken, er dan een partij is die op de kap van de Catalaanse zaak aan pure profilering wil doen. Dat kan ik alleen maar betreuren. *(Rumoer. Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft nog het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik stel vast dat er plots eensgezindheid zou zijn terwijl men hier vorige week met hoogdringendheid een voorstel van resolutie aan de agenda wilde toevoegen, maar dat dat toen niet op de agenda is gekomen omdat men blijkbaar zelfs in de meerderheid niet eens overeenkwam over wat erin moest staan. Vandaag is het plots de schuld van een of andere partij die niet wil meewerken. Dat u daar de Catalanen voor misbruikt, mijnheer Diependaele, u zou zich moeten schamen! Ik reken erop dat de minister-president straks namens de Vlaamse Regering best wel uw Vlaams-nationaal standpunt zal durven en willen verkondigen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het resultaat van het Catalaanse onafhankelijkheidsreferendum en de toestand in Spanje

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, afgelopen zondag vond inderdaad het Catalaanse onafhankelijkheidsreferendum plaats. De Spaanse regering had nochtans voordien met heuse staatsterreur geprobeerd om dat referendum te verhinderen. Erger nog, op verkiezingsdag werden kiezers geslagen, geschopt en zelfs beschoten. De trieste balans van wat een heuse feestdag voor de democratie had moeten zijn, was meer dan 800 gewonden. Gelukkig hebben de Catalanen zich niet laten afschrikken en heeft meer dan 90 procent van de deelnemers aan het referendum voor onafhankelijkheid gestemd.

Minister-president, u zei op de radio in een interview dat u jaloers bent op de trots van de Catalanen. Ik hoop dat u niet alleen jaloers bent, maar dat u er ook lessen uit trekt. Want het draagvlak voor Catalaanse onafhankelijkheid is er niet gekomen door over onafhankelijkheid te zwijgen, is er niet gekomen doordat onafhankelijkheidspartijen artikel 1 uit hun statuten in de diepvriezer hebben gezet. Neen, het is er gekomen door er aan te werken, elke dag opnieuw. Daarom is mijn oproep om daar met uw regering en uw partij een voorbeeld aan te nemen.

Intussen hebben we vernomen dat de Catalaanse regering eerstdaags de onafhankelijkheid zal uitroepen. Tegelijkertijd heerst er in de Vlaamse Regering, in de Federale Regering en zelfs op het Europese niveau absolute stilte, de stilte van de lafheid. Men degradeert zich daarmee tot de objectieve bondgenoten van de Spaanse premier Rajoy, die er niet voor terugschrikt om zijn eigen onderdanen met harde hand, met militaire hand te behandelen.

Minister-president, hoe reageert u en hoe reageert uw regering op het resultaat van het Catalaanse referendum, op de Spaanse repressie en op de laffe houding van de Europese leiders? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Janssens, u leeft onder een stolp. Anders zou u weten dat ik hierover vorige week al een persbericht heb verspreid, anders zou u weten dat ik hierover tijdens het weekend heel uitdrukkelijk, tot gisterenochtend in De Ochtend toe, gecommuniceerd heb. De hele wereld – ik verneem zopas zelfs de Maleisische pers – heeft mijn standpunt opgepikt. Alleen heeft het Vlaams Belang blijkbaar geen kennis genomen van mijn standpunt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ten tweede, u en uw fractie hebben vorige week, toen we dit in de commissie bespraken, opnieuw uitgeblonken in afwezigheid. U was er niet op het moment dat we dit debat hebben gevoerd, opnieuw, voor de zoveelste keer. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Ten derde, ik kan u zeggen dat ik mijn verantwoordelijkheid als minister bevoegd voor het buitenlands beleid wel degelijk heb opgenomen. Had u naar mij geluisterd, dan zou u weten dat ik de Spaanse ambassadrice ontvangen heb, dan zou u geweten hebben dat ik met de heer Puigdemont contact heb opgenomen. Vanmiddag nog heb ik dat gedaan. Ik ben dan ook blij dat ik op mijn bank een ontwerp van resolutie vind waar de Vlaamse Regering zich volkomen bij aansluit, en waarbij het aberrante, het disproportionele geweld wordt veroordeeld, waarbij

opgeroepen wordt tot dialoog tussen de partijen en waarbij aan de internationale gemeenschap wordt gevraagd om de bemiddeling te faciliteren en, als daartoe een aanleiding of vraag bestaat, om de internationale bemiddeling op te nemen. Dat is iets waar de Vlaamse Regering volkomen achter staat.

Ik heb zopas de heer Puigdemont aan de lijn gehad. Hij heeft opnieuw bevestigd: ten eerste, wij zijn zeer vastberaden, maar, ten tweede, wij blijven openstaan voor elke dialoog, die de Catalaanse overheid trouwens al vraagt sinds 2006. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

Chris Janssens (Vlaams Belang): U hebt blijkbaar allerlei communiqués, interviews en dergelijke meer gegeven, maar wat uw houding is ten aanzien van Catalaanse onafhankelijkheid, mag blijkbaar niemand weten. Ik begrijp die houding niet van uw regering, en zeker niet van uw partij en uw partijgenoten. Terwijl men in Catalonië het referendum gaat bejubelen, is Vlaanderen tegen referenda. Terwijl men in Catalonië de onafhankelijkheid gaat bepleiten, zwijgt men er in Vlaanderen over. Ik zou van volksnationalisten van de N-VA toch verwachten dat ze de moed hebben om een duidelijk standpunt in te nemen pro Catalaanse onafhankelijkheid. Maar als ik Bart De Wever in debatten hoor rond de pot draaien, als ik zie dat Jan Jambon in de Kamer het sprekersgestoelte verlaat als er vragen over Catalonië worden gesteld, dan belooft dat weinig goeds.

Daarom vraag ik u heel uitdrukkelijk: u als regeringsleider, als patriot, als zelfverklaarde patriot: hoe reageert u, hoe zult u reageren op de onafhankelijkheidsverklaring van de Catalaanse autoriteiten?

Minister-president Geert Bourgeois: Ik ga niet meedoen aan uw politieke spelletjes. U staat hier niet de N-VA te interpellieren. Was u in de commissie geweest, dan zou u gehoord hebben wat ik gezegd heb over het recht op zelfbeschikking. Was u in de commissie geweest, dan zou u geweten hebben hoe ik, net als mijn voorgangers, sta tegenover een lidmaatschap van een regio die zelfstandigheid verwerft. Had u naar mij geluisterd, dan zou u dat standpunt hebben gekend. (*Opmerkingen van Chris Janssens*)

Maar u daagt de regering uit voor iets wat nog niet aan de orde is, want we hopen met een overgrote meerderheid dat er alsnog een dialoog tot stand komt, dat er een onderhandelde oplossing uit de bus zal komen. Hier vragen wat het standpunt is ten aanzien van een onafhankelijkheidsverklaring die nog niet aan de orde is en waarvoor de Vlaamse Regering bovendien geen enkele bevoegdheid heeft, is natuurlijk een puur politiek spelletje. Dat is de enige reden waarom u hier op de tribune komt. (*Applaus bij de meerderheid*)

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik stel alleen maar vast dat het gebrek aan moed dat u tentoonspreidt met betrekking tot de Vlaamse natievorming, nu ook uitbreidt naar de Catalaanse kwestie. Wat een verschil met de Catalaanse minister-president! Hij heeft zijn volk naar onafhankelijkheid geleid. De Vlaamse minister-president durft het woord 'onafhankelijkheid' niet eens uit te spreken. Laat me daarom misschien een citaat van de Catalaanse minister-president bij zijn aantreden geven: "Het pad van het referendum is niet voor lafaards, angsthazen of voor wie last heeft van bibberende knieën." Ik stel alleen maar vast, en ik betreur ten zeerste, dat u blijkbaar wel tot die categorieën behoort. Daarom mijn afsluitende oproep: toon nu eens vijf minuten politieke moed. Geef Catalonië de steun uit Vlaanderen. Het zal die nodig hebben. Erken de Catalaanse onafhankelijkheid zodra ze wordt uitgeroepen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de werking van het Agentschap Integratie en Inburgering na het aangekondigde ontslag van 170 personeelsleden

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Minister, collega's, het Agentschap Inburgering en Integratie is nog erg jong, het bestaat twee à drie jaar, en toch is het nu al geconfronteerd met heel wat personeelsevoluties. Er zijn op een bepaald moment mensen aangeworven om het hoofd te bieden aan de uitdagingen van de asielcrisis, van de grote instroom, van mensen die moesten worden ingeburgerd. Recent is echter aangekondigd dat van de 681 voltijdsequivalenten (vte's) er alweer 170 moeten afvloeien. Het gaat redelijk snel, en we maken ons daar toch wat zorgen over.

We hebben een tijdje geleden vernomen dat er financiële tekorten zijn bij het agentschap en we begrijpen dat die moeten worden aangepakt, maar de uitdaging van de inburgering en de integratie is nog altijd zeer groot. Het is niet omdat de asielcrisis onder controle is dat er momenteel niet nog altijd veel mensen worden erkend. De procedures leiden nog altijd tot erkenningen en mensen moeten dan nog bijkomend integreren in onze samenleving.

Er is sterk ingezet op de problematiek van de taalverwerving, dat is heel belangrijk, maar natuurlijk gaat het veel verder wanneer we spreken over integratie. Onze zorg is dat we nu redelijk snel afscheid zullen moeten nemen van die 170 mensen, maar dat de uitdagingen nog altijd zeer groot zijn. We willen toch ook garanties dat er geen nieuwe wachtlijsten ontstaan in de verschillende domeinen – de maatschappelijke oriëntatie, taalkennis enzovoort. De uitdaging is zeker nog niet helemaal overwonnen, dat zal nog vele jaren een uitdaging blijven voor Vlaanderen. Maar toch vertrekken er 170 mensen. Ik zou daar graag wat zekerheid over krijgen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, net als u heb ik kennisgenomen van de bijzondere ondernemingsraad van maandag, die de intentie tot herstructureringen heeft aangekondigd. Het voordeel van deze procedure is natuurlijk is dat er voor de afbouw van personeel ook intens zal worden overlegd met de vakbonden.

Vanaf het uitbreken van de asielcrisis in 2015 hebben we onmiddellijk in extra, weliswaar tijdelijke, middelen voorzien om enerzijds het aanbod te kunnen blijven garanderen maar anderzijds te voorkomen dat er wachtlijsten zouden ontstaan. In 2016 heeft het agentschap ongeveer 18.000 trajecten opgestart. Dat was 52 procent meer dan in 2014. Wat u hier nu zegt, dat nu pas heel veel mensen hun weg vinden naar dat traject, klopt niet. Dat blijkt ook uit de cijfers. De extra middelen die het agentschap in 2016 en 2017 in het kader van de asielcrisis heeft gekregen, waren tijdelijk. Dat gold niet alleen voor het agentschap, maar ook voor andere ministers met andere bevoegdheden, en dat is ook altijd op die manier gecommuniceerd, ook aan de mensen die in het kader van de asielcrisis extra zijn aangenomen.

Nu de asielcrisis sterk gedaald is – we kunnen dat niet ontkennen, het is gewoon de realiteit – is het ook logisch dat extra tijdelijke medewerkers afvloeien, maar ik deel wel uw bezorgdheid dat het afbouwen van personeel nooit leuk is. Het heeft echter geen zin om personeelsleden die tijdelijk zijn aangeworven te blijven betalen wanneer er geen extra trajecten voorhanden zijn. Dat is heel moeilijk.

Ik deel uw bezorgdheid over het ontstaan van eventuele wachtlijsten. We hebben het agentschap ook in 2018 nog extra middelen gegeven in het kader van de

asielcrisis: 3,2 miljoen euro, om exact te zijn. Ik heb zowel aan de raad van bestuur als aan de regeringscommissaris de boodschap gegeven om in heel dit proces van eventuele herstructurering absoluut aandacht te hebben voor het feit dat de afbouw van personeel niet zou impliceren dat er wachtlijsten zouden zijn.

Ik wil tot slot nog meedelen dat we op geen enkel moment tijdens deze legislatuur hebben bespaard op het agentschap. Integendeel, de gewone toelage zonder de asielmiddelen in 2015 bedroeg 35,2 miljoen euro, in 2018 zal dat 45,6 miljoen euro zijn. Ik denk dat dit toch wel een meer dan significante stijging is van de middelen.

Ward Kennes (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat er wordt gekozen voor het collectief ontslag omdat dit meer garanties biedt voor het personeel, dat is een belangrijk element. In augustus waren al acht mensen ontslagen. We moeten voorkomen dat dat op via een salamitechniek gebeurt. De duidelijkheid heeft zijn voordelen.

Minister, kunt u garanderen dat het ontslag enkel te maken heeft met de verminderde instroom van asielzoekers en niet gekoppeld is aan de financiële tekorten waar we ook over hebben gehoord? Het lijkt me belangrijk dat daar duidelijkheid over bestaat.

Dat zijn twee zaken waarmee het agentschap wordt geconfronteerd: enerzijds de tekorten, die natuurlijk moeten worden weggewerkt, en anderzijds de verminderde instroom.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, het is een vreemde match. Integratie en inburgering staan boven op de agenda, en toch gaan er 170 mensen weg, of moeten ze weg. Maar aan de andere kant zien we dat er een financieel tekort voor het agentschap dreigt van 3 miljoen euro, oplopende, als het enkele jaren zo door gaat, tot 18 tot 19 miljoen euro. Dat is veel te veel. Het is een vreemde match. En het vreemde wordt nog versterkt doordat de waarnemend voorzitter van het agentschap onlangs ontslag heeft gegeven vanwege de gang van zaken. Dat is, minister, reden genoeg om de gang van zaken juist af te stemmen op de noden van de inburgeraars en de mensen die integreren. Dat kan volgens ons alleen gebeuren door een doorlichting door middel van een externe audit. Dergelijk financiële tekorten en die grote ontslagen bij een overheidsagentschap zijn niet normaal. Overigens worden ook de middelen bij Welzijn voor de vluchtelingen dit jaar afgebouwd. Wij hebben dus grote vragen bij het beleid ter zake.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Ik zal misschien voor een deel de minister moeten herhalen, maar, collega's, het is zeer duidelijk dat er tijdens de asielcrisis extra middelen werden vrijgemaakt om tijdelijk – en ik druk op het woord 'tijdelijk' – meer medewerkers aan te trekken. We kunnen niet ontkennen dat er nu een forse daling is in de asielstroom. Daardoor moet en kan logischerwijs het aantal tijdelijke medewerkers worden afgebouwd. Op het agentschap zelf is er nooit bespaard, integendeel, collega's: voor 2018 maakt minister Homans zelfs nog extra middelen vrij om te investeren in onder andere ICT en huisvesting.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Ik wil hier vanuit de sp.a nog aan toevoegen dat wij de bezorgdheden en bekommernissen die de heer Kennes heeft geuit, absoluut delen. Sp.a pleit voor een kwalitatieve dienstverlening. Die moet verzekerd worden.

Minister, ik heb uw antwoord gehoord. Maar ik stel vast dat er in de sector heel luide en felle kritiek klinkt, gaande van financieel wanbeleid tot een mislukte en

dure fusieoperatie. En er is, bovenal, het argument dat het gaat om een ideologische afbouw van het integratiebeleid. Dat baart mij heel ernstige zorgen. Minister, sp.a vraagt garanties voor de goede en performante werking van het Agentschap Integratie en Inburgering. Vandaar mijn vraag: ik had graag van u vernomen hoe u dat gaat verzekeren.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, het Agentschap Integratie en Inburgering zet uiteraard – de naam zegt het zelf – ook in op integratie. Maar er zijn nog heel veel andere beleidsdomeinen waar integratie ook een heel belangrijk deel van uitmaakt. Ik denk aan Welzijn, aan Onderwijs, aan de extra middelen die ik heb vrijgemaakt voor de lokale besturen, aan Werk, en ik kan zo voortgaan. Dat is natuurlijk niet een exclusieve taak van het agentschap.

Er is in het verleden een financieel tekort ontstaan. Men kan dat niet ontkennen, het is zo. U zult in de begroting 2018 zien dat er 5,5 miljoen euro extra naar het agentschap gaat. Dat is niet alleen bestemd voor de herstructurering, maar ook voor de investering in ICT, huisvesting en dergelijke meer.

Hoe zijn de tekorten ontstaan? U weet dat het agentschap is ontstaan in 2015. Het was een heel ingewikkelde en complexe fusieoperatie van niet minder dan twintig entiteiten of organisaties. Het was natuurlijk de bedoeling om door deze fusie efficiëntiewinsten te boeken. Ik bedoel dat niet alleen financieel, maar ook op het vlak van de dienstverlening: kunnen we nog een betere dienstverlening bieden aan onze cliënten of aan de mensen die naar ons komen?

Ze zijn natuurlijk ingehaald door de realiteit op dat moment. Ze hebben heel de oefening van die fusie eventjes opzij moeten leggen, om zich – in mijn ogen terecht – te focussen op die instroom van asielzoekers die zij met raad en daad willen bijstaan. Ze hebben dat ook gedaan.

Ik deel uw bekommernis. Ik heb daarnet ook al gezegd dat ik absoluut niet wil dat deze operatie zou leiden tot wachtlijsten.

In het verleden hebben we ook altijd ingespeeld op de actualiteit. We hebben altijd extra middelen vrijgemaakt en ook gekregen van de collega's, waarvoor dank.

Mijnheer Kennes, stel u voor dat er opnieuw een opstoot is van de instroom. Dan zullen wij natuurlijk bij de begrotingscontrole 2018 boven op de 3,2 miljoen euro die we nu al extra hebben, los van de dotatie, extra middelen vragen.

We blijven het monitoren, want ik ben het volledig met u eens dat het creëren van wachtlijsten absoluut niet de bedoeling kan zijn en dat het agentschap een goede dienstverlening moet geven aan alle nieuwkomers die zich in Vlaanderen willen vestigen.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik heb een aantal slotbedenkingen.

Ik vind het goed dat we kiezen voor dat collectief ontslag in het kader van de rechtszekerheid, ook voor de medewerkers. Ze wisten dat het tijdelijk was. Het is belangrijk dat de financiële problemen waarmee het agentschap op dit moment kampt in de begroting worden aangepakt. Maar dat mag zeker niet verder worden afgewenteld op het beleid en op het personeel. Dat is erg belangrijk.

Ik stel vast dat de minister de bekommernis deelt. Er is de afvloeiing van 170 mensen, wat procentueel toch zeer veel is. Tegelijk zijn er nog altijd erkenningen – geen nieuwe instroom, maar ik bedoel vooral erkenningen van vluchtelingendossiers – die nog heel wat werk met zich zullen meebrengen voor de inburgerings- en integratiesector in Vlaanderen. De minister wil er mee over waken dat er geen nieuwe wachtlijsten ontstaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de onduidelijkheid bij gemeentebesturen en rijsscholen met betrekking tot de start van de vernieuwde rijopleiding

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de onduidelijkheid met betrekking tot de hervormde rijopleiding en het afleveren van rijbewijzen

ACTUELE VRAAG van Renaat Landuyt aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de chaos bij het uitreiken van rijbewijzen door het gekibbel tussen de Vlaamse en Federale Regeringen

De voorzitter: Collega's, u ziet dat er heel verschillende nuances zitten in de titels van deze actuele vragen.

De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, ik zal dan maar meteen de toon zetten.

Minister, deze zomer heb ik, in mijn hoedanigheid van burgemeester, aan de ambtenaar die verantwoordelijk is voor het uitreiken van de rijbewijzen op onze gemeente, uitgelegd: 'Vanaf 1 oktober moet het anders. Dan moet men niet alleen geslaagd zijn voor het theoretisch examen, maar dan moet er ook een attest zijn van de begeleider dat die een bepaalde vorming heeft genoten.' Ik heb er toen meteen bij gezegd dat ik het een goede zaak vind dat we investeren in een betere rijopleiding. Want verkeersveiligheid is een belangrijk item en we hebben te veel jonge verkeersslachtoffers in Vlaanderen.

Diezelfde ambtenaar kwam mij op 22 september zeggen: 'Burgemeester, wat komt u mij allemaal vertellen? Kijk eens hier, een brief van de FOD Mobiliteit, waarin staat: 'Gewoon verder blijven uitreiken zoals in het verleden.' Ik heb toen meteen geantwoord: 'Ja, maar ik heb ondertussen aan minister Ben Weyts al een vraag om uitleg daarover ingediend. Hij zal mij ongetwijfeld voor 1 oktober daarop een duidelijk antwoord geven.'

Ik was in laatste instantie zeer ongerust, omdat ik daar niets meer over had vernomen in de pers. Maar tijdens de zitting toverde u een advies van de auditeur tevoorschijn. U zei: 'De auditeur heeft een advies gegeven waarin staat dat de vraag tot schorsing ongegrond is.' Ik had dat advies verder niet gezien. Ik heb u toen gevraagd: 'Kan daarmee op 1 oktober alles vlekkeloos van start gaan?' 'Ja', hebt u gezegd. Ik heb tegen mijn ambtenaar gezegd: 'Dat komt in orde.'

Ter bevestiging kwam er op 29 september een brief van minister Ben Weyts himself, waarin stond: 'Afleveren met attest.'

Die ambtenaar komt maandagmiddag bij mij en zegt: 'Kijk eens hier, burgemeester, ik heb een mail gekregen van de FOD Mobiliteit, die zegt: 'Tuttuttut, niets van: afleveren zonder attest.'

De laatste keer is ze zelfs niet meer tot bij mij gekomen, minister. Afgelopen dinsdag heeft ze mij een mail gestuurd: 'De soap stopt niet. Hier is volgende binnengekomen mail.' Het was een mail van Vlaanderen, die zegt: 'Wel afleveren met attest.'

Minister, nu zijn wij het als gemeente wel gewend om te gaan met wat onduidelijkheid. Maar ik zou er toch voor pleiten, voor al die kandidaat-bestuurders, voor

al die rijsscholen, voor al die toekomstige begeleiders, dat u een keer met uw collega rond de tafel gaat zitten.

Minister, wat zult u ondernemen om ervoor te zorgen dat er duidelijkheid is op het terrein? (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, minister, de rijopleiding gaat over mensenlevens, gaat over hoe wij mensen opleiden om zich met een voertuig op de weg te begeven, zowel op een veilige manier voor zichzelf als voor elkeen die het openbaar domein gebruikt.

U hebt een aantal maatregelen genomen die breed gedragen zijn om de rijopleiding te verscherpen zodat we aan de verkeersveiligheid kunnen werken. U neemt een aantal andere maatregelen, soms populair, soms minder populair, maar we zien er ook al gradueel de resultaten van. De schande van de vierhonderd duikt naar beneden.

Maar wat komen we tegen? We komen een Vlaamse Regering tegen die de bevoegdheid die ze heeft gekregen van de zesde staatshervorming gebruikt en de rijopleiding effectief aanpast en er ook een besluit over neemt en de gemeenten inlicht, zoals mijn collega Ceyskens daarnet plastisch heeft uitgelegd. Tot daar is alles in orde. Maar we krijgen dan te maken met één federale minister die de Vlaamse Regering ondermijnt. Anders kan ik het niet zeggen. Dat er naar de Raad van State wordt gegaan over een bevoegdheidsconflict, tot daar aan toe. Het is iedereen zijn goed recht. De auditeur zegt dan dat er geen reden is om te schorsen en dat dus het besluit van de Vlaamse Regering rechtsgeldig is, en dan stuurt de federale minister nog een brief naar de gemeenten om te zeggen dat ze zich niets hoeven aan te trekken van het besluit van de Vlaamse Regering maar de onderrichtingen gewoon moeten volgen zoals hij het zegt, hij die niet langer bevoegd is. Minister, dat is oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid door één federale minister aan alle gemeentebesturen in Vlaanderen.

Minister, wat zult u doen om de puntjes op de i te zetten en ervoor te zorgen dat er geen enkele onduidelijkheid rest bij de gemeenten over hoe dit moet worden aangepakt?

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik kan me volledig aansluiten bij het overzicht van collega-burgemeester Ceyskens, omdat het effectief een probleem is voor de ambtenaar. Het probleem gaat verder. Het grote probleem is voor de toekomstige bestuurders. Dat is onze grootste zorg. We riskeren nu mensen op de weg te hebben die al dan niet een ongeldig rijbewijs hebben. Het is die miserie die we de mensen als bestuurders niet mogen aandoen.

Ik begrijp niet dat men in Spanje en Catalonië niet overeenkomt en ik begrijp niet dat wij hier niet overeenkomen. Voor we de wet stellen aan de mensen, zouden we toch zelf duidelijkheid moeten kunnen hebben over de wet. De Raad van State heeft in zijn advies gewaarschuwd voor het feit dat de federale overheid bevoegd is voor rijbewijzen. Dat staat letterlijk in het advies bij het besluit. Ik zou op dat moment onderhandelingen met de federale overheid – waar u waarschijnlijk ook nog vrienden hebt – voeren om effectief voor duidelijkheid voor de mensen te zorgen. Ik vraag duidelijkheid voor onze ambtenaren, maar nog veel meer voor de mensen zelf. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In onze strijd tegen de schande van de vierhonderd verkeersdoden hebben we een uitgebreid plan opgesteld voor Vlaamse verkeersveiligheid. Een element daarvan is hervorming van de rijopleiding in verschillende fases.

De regelgeving waarover we nu spreken, bevat twee elementen: enerzijds wordt de minimale oefentijd verlengd naar negen maanden in plaats van drie maanden, en anderzijds wordt het spoor van de vrije begeleiding door ouders of nonkel behouden, maar moet de begeleider voorafgaand een beperkte cursus van drie uur volgen. Die cursus staat ook op punt. De regelgeving is tot stand gekomen in samenwerking met GOCA, de federatie van de rijexamencentra, en met Federdrive, de federatie van de rij scholen. We zijn daarmee volledig klaar. Het is zo duidelijk als een klontje. We hebben er zelfs nog een communicatiecampagne tegenaan gegooid via de Vlaamse Stichting Verkeerskunde met radiospots, met sociale media. Het is zo klaar als wat voor iedereen.

Maar vanuit de federale overheid heeft minister Bellot het nodig geacht om een procedure te starten voor de Raad van State omdat er misschien van ver ergens zou kunnen worden geraakt misschien aan een tikje federale bevoegdheid.

Goed, het is zijn goed recht om die procedure te starten, ook al is dat stokken in de wielen steken van onze strijd voor meer verkeersveiligheid. Het is zijn juridisch recht.

Iets anders is om onderrichtingen te laten versturen door de FOD Mobiliteit naar de gemeentebesturen om al dan niet expliciet aan te geven dat men de Vlaamse regelgeving naast zich moet neerleggen omdat die niet van toepassing zou zijn, wat een complete miskenning is van elk principe van de democratische rechtsstaat. Het is niet omdat men een procedure voert voor de Raad van State dat de regelgeving die men aanvecht niet van toepassing is. De gemeenten moeten die zelfs toepassen.

In het verslag in het kader van de procedure voor de Raad van State adviseert de auditeur-generaal om de vraag tot schorsing van de federale overheid negatief te beantwoorden. Dat wordt meestal gevolgd. Op basis daarvan heb ik een laatste schrijven laten opstellen. Eerst heb ik zelf nog eens een onderrichting om duidelijkheid verschaft. Vervolgens heb ik afgelopen dinsdag, na nieuwe communicatie vanuit de federale overheid naar de gemeentebesturen, opnieuw de puntjes op de i laten zetten, met het rapport van de auditeur-generaal van de Raad van State en met nog eens een juridisch advies, dat heel duidelijk ten aanzien van de gemeentebesturen stelt dat de nieuwe Vlaamse regelgeving van kracht is vanaf 1 oktober en dat men als gemeentebestuur verplicht is om die uit te voeren. Dat is een verplichting. Vandaar dat we dat heel duidelijk juridisch advies er nog eens aan toegevoegd hebben. Als er vandaag dus nog onduidelijkheid is, dan is dat enkel en alleen te wijten aan de demarches vanuit de FOD Mobiliteit, enkel en alleen.

Ik vind dat 'du jamais vu'. Echt waar, 'du jamais vu'. Het is één zaak om te proberen stokken in de wielen te steken en een bevoegdheidsdiscussie te gaan voeren, en daar moet de Raad van State zich maar over uitspreken. Maar actief de gemeentebesturen en dus ook de kandidaat-chauffeurs misleiden door te zeggen dat die nieuwe regelgeving eigenlijk niet van kracht is, dat is 'du jamais vu'. Dat is een miskenning van de principes van de democratische rechtsstaat.

Ik neem nog eens initiatieven richting minister Bellot en richting Overlegcomité, want dit kunnen wij absoluut niet over onze kant laten gaan. Het is 'du jamais vu'. Ik vind, tenzij in communautaire discussies, geen voorgaande. We zullen de nodige stappen ondernemen. Dus ja, die nieuwe regelgeving is van kracht omdat ze leidt tot minder verkeersdoden en meer verkeersveiligheid.

Als sommigen op federaal niveau daar een erezaak van willen maken om iedereen te bestrijden die van heinde en verre ook maar enigszins zou kunnen raken

aan federale bevoegdheden, die doen maar. Wij maken er een erezaak van om Vlaanderen verkeersveiliger te maken. Men zal ons daarin niet tegenhouden. (*Applaus bij de meerderheid*)

Lode Ceysens (CD&V): Minister, wat de federale minister moet doen, daar moet in het federale parlement over worden gesproken. Mijn collega heeft er alszins een vraag over gesteld aan minister Bellot.

Vlaanderen moet dringend een aantal zaken doen. Als ik zie welke rijsscholen al aangemeld zijn op de website om dat vormingsmoment te geven, dan zijn dat er bitter weinig: in Limburg 9 van de 50, in Brussel 0 van de 1, in Oost-Vlaanderen 16 van de 74, in Vlaams-Brabant 9 van de 33 en in West-Vlaanderen 14 van de 53. Diep gebuisd, zou ik zeggen, op dat vlak: het zijn er minder dan de helft.

Wat als de Raad van State zich ten gronde uitspreekt? Op 9 juni heb ik heel duidelijk in het advies van de Raad van State gelezen dat de raad hiervoor verwittigt. Zoals de heer Landuyt zegt: mogelijk overschrijdt u daarmee uw bevoegdheid. De Raad van State heeft tegelijk gesuggereerd dat het eenvoudigweg kan worden opgelost door als Vlaanderen te vragen: 'Op het moment dat u rijexamen aflegt waarvoor Vlaanderen bevoegd is, moet dat attest worden voorgelegd.' Bent u bereid, minister, als de Raad van State dit zou vernietigen, om op die manier een aanpassing te doen?

Lorin Parys (N-VA): Minister, dank u wel voor uw erg duidelijk antwoord. Ik sta er zelf echt met verstomming naar te kijken, omdat het onderwerp zo belangrijk is en de demarches die worden gedaan vanuit het kabinet-Bellot, werkelijk onbegrijpelijk zijn. Ik denk trouwens dat er iets mis is met de energieaanwending op dat kabinet. Ik ben zelf van Vlaams-Brabant. Wat de Vliegwet betreft, zijn we nog altijd in blijde verwachting van een eerste voorstel om erover te kunnen debatteren en te spreken. Dus daar, nul. U had een akkoord met minister Bellot om de driejaarregel af te schaffen, een regel die onbegrijpelijk is en heel veel jonge mensen treft die willen gaan werken. Ook wat dat betreft, is het resultaat tot op vandaag nul.

Mijn aansporing vanuit het Vlaams Parlement is dus om Bellot te vragen zich te richten op de dingen die echt een verschil kunnen maken, en dus ook de Vlaamse Regering niet langer te ondermijnen in haar acties. (*Applaus bij de N-VA*)

Renaat Landuyt (sp.a): Minister, het is evident dat iedereen de strenge eisen van Vlaanderen volgt voor verkeersveiligheid. Het is evident dat we zelfs aan onze bevolking zeggen dat ze voor de zekerheid de strengste regels moeten pakken, omdat dat ook in hun voordeel is. Het is echter niet evident dat je ambtenaren oplegt om het decreet te volgen en dat de dag nadien iemand anders het volgen van de wet oplegt. Op die manier kunnen we onze stad ook niet besturen. U kunt zeggen wie daarvan de schuld heeft, het feit is dat je als bestuurders geen strijd voert op de rug van de mensen. U wilt de mensen de wet spellen en u weet zelf niet wat de wet is. (*Applaus bij sp.a*)

Na het advies van de Raad van State had u moeten ... (*Opmerkingen bij de N-VA*)

Je moet de mensen niet pesten met staatsvormingen! (*Applaus bij de N-VA*)

Dan sta ik eens hier, dan mag ik niks zeggen. Dat is toch ongelooflijk.

Je kunt op het cruciale terrein van het rijbewijs en de verkeersveiligheid toch geen spelletjes spelen van 'je moet het decreet volgen, je moet de wet volgen'. Dat is toch geen manier van besturen. Als u zegt dat minister Bellot als enige minister zijn zin doet in de Federale Regering, dan is dat ook niet correct. Als men als minister naar de Raad van State stapt, dan is men gedekt door zijn regering, en in die regering zitten ook vrienden van u. (*Applaus bij sp.a. Opmerkingen bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, dat gaat hier dus totaal niet over de inhoud. Dat is duidelijk, want daar zijn we het allemaal over eens. Het gaat hier inderdaad alweer over een spelletje op de kap van burgers, van Vlamingen, van dierbare Vlamingen. Voorzitter, voor de mensen die nu zitten te kijken, is dat puur kafkaïaans. Dat gaat hier over borstklapperij, over einzelliggedrag, en dat is niet meer duidelijk, dat faalt. Het zijn samenwerking en dialoog die ons vooruit zullen helpen. Hoe kunt u dat anders aan de mensen uitleggen als minister Bellot elke week samenzit met minister Jambon en met uw premier? Aan beide kanten is de regering zo samengesteld. Nu kunt u het voor een keer niet op de PS steken. Die hebben daar niets mee te maken. Hoe kunt u dat uitleggen? *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Ik weet dat het een beetje moeilijk ligt, maar dit is pure communautaire scherp-slijperij, waaraan een Vlaming niks heeft. Het onderwerp is te belangrijk. Minister Weyts, ik vind u een goed minister. U hebt al heel veel gerealiseerd inzake verkeersveiligheid, en daarin steunen wij u allemaal. Zet u samen, spreek van man tot man, baken af en zet stappen vooruit. Dat is wat de Vlaming wil, want voor de rest verstaat men dat niet. *(Applaus bij Open Vld, CD&V en sp.a)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik kan niet anders dan een aantal van de collega's die daar vooraan staan, maar ook collega De Clercq, bijtreden. Bijna met de regelmaat van een klok krijgen we om de zoveel tijd hier een discussie over regelgeving en beslissingen die kamerbreed worden gedragen in het kader van verkeersveiligheid, maar die u op een of andere manier niet afgedwongen krijgt. Ik moet met een aantal collega's toch ook wel vaststellen dat het toch echt niet logisch is. Er was trouwens een heel ander beeld geschetst bij het begin van die regeringen. We hebben nu symmetrische regeringen. Het zou allemaal veel vlotter lopen. Het is toch echt niet logisch dat u elkaar ligt te bekampen met brieven richting ambtenaren en ook heel wat onduidelijkheid laat bestaan bij mensen op het terrein.

Minister, ook namens mijn fractie roep ik u op om met uw collega rond de tafel te zitten. U moet uw bevriende ministers in de regering aan de andere kant van de straat inschakelen om dit op te lossen. Het kan niet dat u hier een administratieve communautaire oorlog voert op de kap van de lokale besturen, maar vooral ook op de kap van al de mensen die een rijbewijs moeten halen. Dat is niet netjes. Dat is niet de bedoeling van goed bestuur.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Ceysens, er zijn hier verschillende elementen aangehaald. U bent begonnen met de stelling dat er nog te weinig vormingsmomenten worden aangeboden. Nu worden al op 40 locaties in Vlaanderen vormingsmomenten aangeboden. Volgens mijn contacten met Federdrive en GOCA zal dat tegen het einde van volgende week tot 150 locaties oplopen. Er mag geen twijfel over bestaan dat we klaar zijn, en u moet daar ook geen twijfel over zaaien.

U hebt me ook gevraagd hoe het zit met de geldigheid van de rijbewijzen die nu worden uitgereikt. Die rijbewijzen zullen, voor alle duidelijkheid, pas vanaf volgende week effectief worden uitgereikt. Er zit altijd een periode tussen de aanvraag van een voorlopig rijbewijs en de uiteindelijke uitreiking. Er is een administratief verwerkingsproces. Om die reden heb ik ten aanzien van de gemeentebesturen duidelijk gecommuniceerd en heb ik de puntjes op de i gezet.

Wat nog straffer is, is de onduidelijkheid die wordt gecreëerd door de demarches van de federale overheid. Dat is nergens voor nodig. Zelfs als de Raad van State

tot een schorsing of een vernietiging zou overgaan, hoewel de indicaties volstrekt het tegenovergestelde zeggen, zou er voor de burger niets veranderen. Wat wordt uiteindelijk aangevochten? De Vlaamse overheid is bevoegd voor de rijopleiding, maar mag de gemeentebesturen niet opleggen de aflevering van het voorlopig rijbewijs van een bepaald attest afhankelijk te maken. Dat wordt aangevochten, maar we kunnen dat gewoon in de rijexamencentra of de rij scholen doen. We kunnen langs een andere weg gaan. We hebben een plan B. Dat betekent dat er zelfs in het slechtste geval, een schorsing, voor de burger niets verandert. Dat maakt die federale demarches uiteindelijk nog veel ergerlijker.

Mijnheer Landuyt, wat de procedures voor de Raad van State betreft, zou u toch moeten weten dat dit voor de Vlaamse Regering geldt. Voor de Federale Regering is dat niet het geval. Daar kan een minister die beslissing individueel nemen. Iemand met uw ervaring zou dat moeten weten. Ik begrijp dat u ondertussen zo mee bent met het Vlaams discours dat u abstractie maakt van de geldende federale regelgeving. Het is u vergeven.

Het gaat me echter niet om de procedure die voor de Raad van State wordt gevoerd. We kunnen hierover discussiëren, maar dat is eenieders democratisch recht. Het is echter geen democratisch recht onderrichtingen te versturen naar de gemeentebesturen en op die manier onduidelijkheid te zaaien op de kap van de verkeersveiligheid. Het is geen democratisch recht de gemeentebesturen en de kandidaat-chauffeurs te misleiden door te laten uitschijnen dat de nieuwe Vlaamse regelgeving niet van toepassing is. Dat is nooit gezien en dat kan absoluut niet. Als Vlaams Parlement en als Vlaamse Regering kunnen we dat collegiaal niet aanvaarden. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, zoals ik al heb gesteld, zullen we minister Bellot ook ondervragen over deze onduidelijkheid. Indien volgende week 150 rij scholen meedoen, is er goed gewerkt. Vandaag zijn er echter te weinig. Indien op dat vlak inspanningen worden geleverd, is dat een goede zaak.

De vraag is natuurlijk hoe de burger vooruit wordt geholpen en hoe het zit met de uitspraak van de Raad van State. Er zijn 308 Vlaamse gemeenten. Ik ga ervan uit dat een burgemeester vanuit het voorzichtigheidsprincipe handelt en voor de strengste maatregel, met het attest, kiest. Ik acht het echter niet uitgesloten dat er enkelen zijn die de federale overheid volgen. Wat zal met die mensen gebeuren indien nadien zou blijken dat dit overeind blijft? Die mensen zullen uiteindelijk met de gevolgen worden geconfronteerd. Daar gaat het om. Het gaat er niet om wie gelijk heeft. De burger moet op een correcte wijze worden geïnformeerd. De burger moet niet naar deze tweespalt kijken en zich afvragen wat er aan de hand is. Ik heb u al meermaals gevraagd om te gaan samenzitten en voor duidelijke communicatie te zorgen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik heb hier drie heel belangrijke dingen gehoord. Eerst en vooral: voor de mensen verandert er niets. Zelfs als je je rijbewijs uitgereikt hebt gekregen en de Raad van State neemt de beslissing die wij allemaal niet zouden verwachten, dan nog blijft je rijbewijs geldig. Dat is heel belangrijk. We blijven inzetten op die verkeersveiligheid.

Ten tweede heb ik gisteren op de radio Jeroen Smeesters gehoord, de voorzitter van Federdrive, de associatie van de rij scholen in Vlaanderen. Die heeft daar heel duidelijk gecommuniceerd. Hij heeft gezegd dat er geen onduidelijkheid meer is: wij weten waar we aan toe zijn, wij weten hoe wij het moeten doen, Vlaanderen is bevoegd, het zijn de Vlaamse gemeentebesturen die die rijbewijzen zullen en kunnen afleveren.

Ten derde wordt er heel veel gevraagd – het wordt ook op applaus onthaald, en ik begrijp dat –: 'Minister, zet u samen, ga spreken met collega Bellot'. Wie de voorgeschiedenis van dit dossier kent, weet dat minister Weyts dat ontelbare keren heeft gedaan. En telkens als daar een afspraak uit gekomen is, is die niet gehouden. 'It takes two to tango.' (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp.a): Voorzitter, spijtig genoeg moet ik beginnen met een persoonlijk feit. Er is geen geschreven regel op het federale niveau nodig om ervoor te zorgen dat een minister niet naar de Raad van State gaat zonder de steun van zijn collega's. In mijn tijd was dat zo, en in een correcte deontologische tijd zou dat altijd zo moeten zijn. Het is niet omdat men op Vlaams niveau alles wil reglementeren, dat er niet nog zoiets bestaat als een historische deontologie en gebruik. Men doet dat niet. Het is ongezien dat één minister zagezegd spelletjes speelt met een deelstaat, om een groot woord te gebruiken, en dat de collega-ministers daar niet op reageren. Welk soort regering is dat? Maar dat is een debat voor hiernaast.

Dan kom ik nu buiten het persoonlijk feit.

De voorzitter: Mijnheer Landuyt, u moet wel afsluiten, want ik heb niet gezegd dat dat een persoonlijk feit was.

Renaat Landuyt (sp.a): Het zal wel zijn. Ik word hier beledigd op het spreekgestoelte.

De voorzitter: Dan kan ik hier heel veel persoonlijke feiten inroepen, hoor. Sorry.

Renaat Landuyt (sp.a): Oké, dan kom ik ter zake.

De voorzitter: Maar de tijd is om. (*Gelach*)

Renaat Landuyt (sp.a): Ik hoor hier dat er een plan B is. Met andere woorden: als men klaar zal zijn met het pesten van de ambtenaren en de mensen, gaat men nu de rijsholen verplichtingen opleggen, en dan gaan wij geconfronteerd worden met mensen die buiten Vlaanderen hun rijlessen volgen. Wat moeten wij dan doen? Daarmee is de zaak niet opgelost. Ik steun dus de oproep, van collega Parys in dit geval: praat met uw collega, zorg dat er een regeling is, voordat u de mensen een regeling oplegt. (*Opmerkingen. Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de afstemming van vraag en aanbod bij de VAPH-instellingen na de invoering van de persoonsvolgende financiering

ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de groei pijnen bij de transitie naar de persoonsvolgende financiering voor personen met een beperking

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, er is een nieuwe manier om mensen met een handicap te ondersteunen. In plaats van dat voorzieningen subsidies krijgen, krijgen nu de mensen met een handicap zelf een rugzakje en kunnen ze zelf gaan kiezen waar ze zorg inkopen. Dat betekent dat ze niet moeten wachten tot er toevallig hier of daar een plaats vrij is. Ze kunnen zelf de keuze maken of ze

naar die voorziening of naar een andere voorziening willen, dan wel of ze eventueel zelf, in hun eigen omgeving, met assistenten hun zorg willen inkopen. Dat is op zich een belangrijke en goede transitie.

Maar er zijn een aantal voorwaarden nodig om zo'n systeem te doen slagen. Ten eerste moet er voor iedere persoon met een handicap ook zo'n rugzakje zijn. Dat is momenteel niet het geval. Bij het nieuwe systeem zijn de wachtlijsten gebleven. Ten tweede moeten er in die rugzakjes ook genoeg middelen zitten, zodat mensen die zorg kunnen inkopen. Ook daar schort het aan. We krijgen steeds meer signalen van mensen die moeten opleggen om effectief de zorg die ze nodig hebben en waar ze recht op hebben, te kunnen inkopen. En ten derde moeten die mensen met dat de rugzakje ook de weg vinden naar waar die zorg wordt aangeboden, of het nu in een voorziening is of een assistent thuis. Ook daar loopt het mis. Gisteren was er een hele reportage over hoe er aan de ene kant een voorziening is die plaats heeft, dat zij contact opnemen met iemand op de wachtlijst die graag die plaats wil invullen, maar dat die persoon geen budget krijgt. Die persoon komt niet in aanmerking. En dus hebben we niet enkel mensen die wachten op zorg, we hebben nu ook voorzieningen die wachten op mensen.

U kunt zeggen dat als gevolg van die transitie mensen nu gaan kiezen voor andere vormen van zorg. Dat is waar als het alleen daaraan zou liggen, als mensen effectief kiezen om op een andere manier hun zorg te krijgen en er geen vraag meer is naar dit soort aanbod. Dan moeten we dat vooral niet blijven aanbieden. Maar we weten dat die vraag er nog wel is. We weten dat het probleem is dat heel veel mensen geen dergelijk rugzakje hebben en dat daardoor heel wat vragen niet worden gedetecteerd.

Minister, daarom wil ik weten wat u eraan gaat doen om de reële vraag naar zorg van de mensen tot bij het aanbod van de zorg te brengen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, collega's, ondanks herhaalde engagementen en beloftes is er een cijfer dat we vandaag nog altijd moeten meenemen als het gaat over mensen met een handicap. 14.000 mensen met een handicap wachten op aangepaste zorg, op de zorg van hun noden, op de zorg van hun keuze.

Sinds 1 januari is er een hele transitie in de sector van personen met een handicap aan de gang. Die transitie geeft geregeld aanleiding tot soms pijnlijke discussies. U kunt zeggen dat dat allemaal angst voor verandering is, maar dat is niet zo. Het is schrijnend. Wat mensen heel hard frustreert en doet revolteren, is de vaststelling dat er nu blijkbaar kamers en bedden zijn in voorzieningen, die ondanks het feit dat er 14.000 mensen wachten, niet ingevuld geraken.

Minister, met de beste wil van de wereld, ik heb alle begrip voor alle problemen die een dergelijke traditie met zich meebrengt, maar dit krijg je aan de mensen niet verkocht. Daar worden mensen heel terecht boos van, want u weet net zo goed als ik en iedereen in deze zaal dat dit niet betekent dat er geen vraag meer zou zijn naar die plekken, naar dat type van zorg dat wordt aangeboden. Feit is dat er gewoon niet genoeg mensen zijn die aan de prioriteitscriteria die u hebt geschetst voldoen om die plek in te vullen. Het ligt niet aan de mensen of de voorzieningen, het ligt aan de criteria die u vanwege de tekorten hebt gecreëerd.

Minister, wat gaat u doen om de capaciteit die in die sector bestaat, optimaal in te vullen en zo perspectief te geven aan elk van die 14.000 mensen die al te lang wachten? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Veel grote pleitbezorgers van meer vraaggestuurde financiering hebben toch een beetje de wenkbrauwen gefronst bij de manier waarop u een aantal zaken door elkaar schudt en alles wat jarenlang is beleden nu met groot gemak aan de kant zet. Het nieuwe systeem beoogt twee zaken: meer zorggarantie – het aantal automatische toekenningen stijgt, we proberen de prioriteitengroepen echt wel ernstig te nemen, we hebben nog een aantal jaren in deze legislatuur te gaan, het groeipad is ook voor volgend jaar gepland – en een vraaggestuurd systeem.

De omslag in het financieringssysteem hebben we moeten doen voor degenen die al zorg ontvingen zoals het persoonlijkeassistentiebudget (PAB), zorg in natura enzovoort aan de ene kant, wiens budgetten moeten worden vertaald naar een rugzak-systeem en uiteraard naar nieuwe budgetten. Wij ramen dat er dit jaar ongeveer 1200 budgetten zullen worden toegekend. Er is een uitstroom van ongeveer 400. Dat wil dus zeggen dat op dit moment massief nieuwe budgetten worden toegekend.

In die beweging worden enkele voorzieningen geconfronteerd met het feit dat een plek die vroeger spontaan werd ingevuld, niet meer onmiddellijk is ingevuld. Ik hoop dat niemand zich over dat fenomeen zal verbazen. De vroegere logica was: u werd geprioriteerd omdat er toevallig in een voorziening een plek was en omdat u aan die voorwaarden kon voldoen, mocht u prioritair zijn. Die logica hebben we natuurlijk om billijkheidsredenen verlaten. We prioriteren nu in functie van de noden van de betrokkenen, hoe moeilijk prioriteren ook is. Dat is zeker niet het meest ideale systeem.

Toen dit systeem startte, wist iedereen dat we het aanbod dat bepaalt welke personen met een handicap zullen worden bediend, zouden verlaten en dat we ons zouden concentreren op de dringendheid van de noden van de betrokkenen zelf en dat we hem of haar de kans zouden geven om dat budget zelf in te vullen.

Dat gezegd zijnde, het systeem is nu een kleine tien maanden bezig, en het is natuurlijk nog te vroeg om daar al echte conclusies uit te trekken. Dat moeten we natuurlijk doen. We moeten monitoren, we moeten luisteren naar wat er leeft op het terrein. Het systeem is uiteraard ontwikkeld met afspraken en draagvlak bij alle betrokken actoren. Het is echt niet zo dat de overheid hier prioriteitscriteria heeft zitten uitvinden. Daarover hebben we allemaal jaren op voorhand met vele mensen overlegd. We gaan uiteraard kijken wat het effect op het terrein is.

Toen ik gisteren de studio verliet, kreeg ik een sms van een directeur van een voorziening die zegt: "Ik kan het niet bijhouden." Er zijn dus natuurlijk wel bewegingen op het terrein. De eerste voorzichtige monitoringen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) geven aan dat die bewegingen niet zeer groot zijn. Maar het is natuurlijk van in het begin de bedoeling geweest dat mensen nu zelf meer konden kiezen en niet geconditioneerd moesten zijn door de vraag of er ergens toevallig een aanbod is. Als u gisteren de uitzending hebt gezien, dan hebt u ook gezien dat er werd gezegd dat bijvoorbeeld iemand is weggegaan die dichter bij huis opvang is gaan zoeken. Dat is natuurlijk een beweging die mogelijk is in dat systeem.

Dat gezegd zijnde, proberen wij ervoor te zorgen dat de mensen maximaal bekend zijn met plaatsen, met kennis, met knowhow, met goede medewerkers, zodat de match ook maximaal kansen kan krijgen. Er is een website voor ontwikkeld die zeer intensief wordt bezocht. We proberen uiteraard ook het sociaal ondernemerschap te ondersteunen. We gaan met de koepels ook coaches ter beschikking stellen aan de voorzieningen om na te denken over de manier waarop je je eigen businessplan moet bekijken vanuit deze nieuwe context. We hebben natuurlijk ook in financieringssystemen voorzien om de schokken van die budgetten te milderen, al was het maar uit respect voor werkgelegenheid en werkzekerheid bij het personeel. Als

iemand overlijdt, dan kunnen die vouchers nog een tijd doorlopen. Als mensen vertrekken, dan moeten ze op tijd opzeggen. Als er verschuivingen in capaciteit zijn, dan gaat er een stuk van die organisatie en die kost geleidelijk aan uitdoven. Dat is allemaal gedaan om vanuit het perspectief van de voorzieningen een redelijke stabiliteit te organiseren, wetende dat dat landschap verandert.

Voor degenen die die budgetten krijgen, dames en heren, is er natuurlijk ook in een opvolgingssysteem voorzien. Je hebt vier maanden de tijd om een budget in te vullen. We zien aan de cijfers dat op enkele tientallen na de meeste mensen hun budget wel opnemen in een aantal maanden. Er is wel wat tijdsduur tussen het moment van beslissen en de beslissing van de betrokkene. Maar als mensen na twee maanden nog geen budget hebben opgenomen, worden zij door het VAPH gecontacteerd met de vraag: 'U hebt een toezegging gekregen voor een budget, u hebt nog enige tijd, maar u moet toch wel bekijken hoe u dat gaat doen.' Ook dat wordt dus opgevolgd.

In zeer complexe situaties zijn er mogelijkheden om te bemiddelen. Ook daar is in voorzien. Uiteraard zijn er bijstandsorganisaties die mensen echt wel kunnen bijstaan op dat moment.

U hoort mij dus niet zeggen dat daar geen aanpassingsproblemen zijn. We moeten elkaar nog vinden, er moeten een aantal dingen nog wennen. Maar de fundamentele vaststelling dat er in dat aanbod een aantal dingen kunnen gebeuren, is uitdrukkelijk gewild door iedereen die destijds in het parlement op de knop heeft gedruwd en het persoonsvolgend financieringssysteem heeft goedgekeurd. Dat dat niet bruusk moet gebeuren, dat we daar zorgvuldig in moeten zijn, allemaal geen probleem. Maar de twee problemen aan elkaar koppelen alsof het probleem van de wachtlijsten het probleem is van de lege plaatsen, is natuurlijk niet correct. Er is wel degelijk een totaal nieuw financieringssysteem, dat geleidelijk aan gerealiseerd moet worden.

Ik wil ten slotte nog maar eens zeggen dat in er 2017 heel veel nieuwe budgetten zullen worden toegekend. Het zal daar dus niet aan liggen als capaciteit zoekt naar een optimale invulling. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik kreeg gisteravond ook een sms. Daar stond ook in "Ik kan het niet meer bijhouden." Dat was niet van een voorziening. De vraag ging uit van een ouder die zei: 'Ik sta nu al elf jaar op een wachtlijst voor zorg voor mijn kind. Al elf jaar trek ik mijn plan en doe ik mijn best en nu moet ik vaststellen dat er plaatsen leegstaan. Ik kan dat niet meer trekken, niet meer bijhouden.' Die vragen en die antwoorden krijgen wij ook.

Minister, het is absoluut goed dat er een omkering is van het systeem. Het is absoluut goed om meer vraaggestuurd te gaan werken. U hoort mij dat niet in twijfel trekken. Wat is de kern van het probleem? Dat is dat 14.000 mensen moeten wachten, in de kou staan. Het is niet zo dat er geen vraag meer is naar bepaalde zorg. Het probleem is dat de mensen die die vraag hebben, geen rugzakje krijgen, want zij worden door uw agentschap wel erkend als iemand met een handicap, maar daarna komen zij in die wachtkamer en pas als u geld vrijmaakt voor hen, kunnen ze uit die wachtkamer komen. Pas dan krijgen zij dat rugzakje.

En al die mensen die wachten, wachten op zo'n rugzakje. Ze hebben zorg nodig. Wat zult u doen opdat alle mensen die recht hebben op zorg, die erkend worden door uw agentschap, effectief die zorg krijgen? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): 14.000 wachtenden, lege bedden: het is maar wat u logisch noemt, wat u billijk noemt. Dit heeft niets te maken met vraagsturing. Dat

trekt niemand in twijfel. Het probleem is dat er te weinig zorgvragen worden beantwoord en dat te veel mensen het zullen moeten doen met 300 euro terwijl ze het veelvoud nodig hebben. Aan wie niet in prioriteitengroep 1 zit en waar de situatie bijna dramatisch is voor de omgeving, biedt u geen perspectief in lengte van jaren.

U roemt zich om uw uitbreidingsbeleid. Aan het huidige ritme met 14.000 wachtenden zullen we er nog 10 jaar over doen eer we zorggarantie bieden. Het heeft – dat wil ik u bewijzen – echt niets te maken met de keuze van mensen met een handicap voor deze of gene voorziening.

Dit is een brief die uw administratie deze zomer heeft gestuurd naar een voorziening die zich in 2009 inschreef op een oproep van uw eigen administratie. Ze heeft mee naar centen gezocht, 60 procent van het budget, om te bouwen volgens de prioriteiten die uw regering toen heeft vastgelegd. Vandaag horen ze dat ze geen enkele garantie meer kunnen krijgen, maar ze zijn wel aan het bouwen. De keuze om dit project in de toekomst te realiseren, behoort tot het sociaal ondernemerschap en zal niet langer door het VAPH worden opgevolgd. In mensentaal: trek uw plan!

Minister, wat zult u doen om de capaciteit in deze sector correct in te zetten en mensen een echt perspectief te bieden? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Wachtlijsten waren er voordien ook, en we vinden dat ook heel erg. Altijd de schuld op de persoonsvolgende financiering steken, is echter gewoon niet correct. Er staan inderdaad kamers leeg. Is dat problematisch? Neen, die mensen hebben eindelijk de keuze om zelf te kiezen waar ze hun zorg inkopen. Daardoor komen er kamers leeg te staan in de voorzieningen. Het doel van de persoonsvolgende financiering is net dat mensen het recht hebben om te kunnen kiezen. Daardoor verschuift de zorg, bijvoorbeeld naar meer assistenten of naar andere voorzieningen dichterbij huis. Dat lijkt mij niet het probleem.

Evenmin lijkt mij het probleem dat er minder mensen zijn met budgetten. Neen, er zijn meer mensen met budgetten. Er zijn veel meer mensen met budgetten, maar zij kiezen nu eindelijk hun weg en hun zorg zelf. Dat is belangrijk.

Kunnen mensen met een budget ook hun vraag stellen op de Wegwijzer? Ik heb in februari die vraag ook al gesteld en u hebt toen gezegd dat u dit zou onderzoeken. Is daar al verdere evolutie in?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Met veel respect voor het thema en voor de vraagstellers, maar ook ik vind dat de thematiek en de grote inspanningen die worden gedaan door eenieder in dit verhaal wel heel zwart-wit worden voorgesteld. Het budget voor de uitbreiding en de extra budgetten voor mensen die zorg vragen, is verdubbeld ten opzichte van de vorige legislatuur. Men zou dat kunnen vergeten als men naar u luistert. Verdubbeld. Er komen nog nooit zoveel extra budgetten bij voor mensen met een handicap.

Tijdens de vorige legislatuur was het veel simpeler: wij gaven het geld aan de voorzieningen en de mensen met een handicap stonden op een wachtlijst. Dat was alles wat men wist, men stond op een wachtlijst. Dan kwam er een bed vrij en in no time waren er een hoop kandidaten. Men kreeg telefoon dat er een bed vrij was en men nam dat bed. Men had geen keus. Men dacht “pakken of het is weg”. Men nam dat en men ging er naartoe. Was dat niet op maat of was dat 50 kilometer van huis, dan had men pech.

Ik volg mevrouw van der Vloet dat dit deels inherent is aan het systeem. De voorzieningen moeten naar de markt. Ze moeten de mensen overtuigen en de mensen met een handicap nemen hun eigen beslissingen. Ze doen misschien niet meer altijd wat wij in ons plaatje willen dat ze doen, maar ze krijgen steeds meer regie over hun eigen zorg. Dat is inderdaad moeilijk om aan te wennen in deze grote operatie. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Eenieder hier erkent dat er nog altijd bijzonder schrijnende situaties bestaan en we leven daar enorm in mee.

Niemand kan ontkennen dat deze regering enorme inspanningen doet, zoals mevrouw Jans en van der Vloet ook hebben gezegd, en zoals ook de minister heeft gezegd. Er worden middelen ter beschikking gesteld, er worden inspanningen gedaan, maar het is fundamenteel dat we hier het keuzerecht van de persoon die recht heeft op zorg niet in vraag stellen, het keuzerecht om te beslissen in welke voorziening hij of zij het best terecht kan, en niet, zoals in het vorige systeem, de noodzaak om dat bed maar te aanvaarden dat toevallig vrij is, maar niet overeenkomt met zijn of haar keuze. Dat kan vandaag toch niet het besluit van dit debat zijn. De persoon met de handicap zelf aan het stuur van zijn leven, dat is fundamenteel en dat moeten we blijven verdedigen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik hoop, en ik pleit ervoor, dat we, ook in de commissie, over de transitie een inhoudelijk gesprek proberen te voeren. U hoort me niet zeggen dat alle zorgvragen zijn opgelost, integendeel. U hoort me ook niet zeggen dat de transitie een wandeling door het park is. We moeten veel overleggen. Er komen heel veel signalen, er moeten veel zaken bekeken worden in de taskforce en de regering moet een aantal zaken opnemen. Daarover wil ik graag inhoudelijk spreken. Wat ik echter bijzonder erg zou vinden, is dat we die enorme stap naar een persoonsvolgend financieringssysteem nu in diskrediet zouden brengen door allerlei andere debatten, hoe legitiem ook, daarin te vermengen, en door suggesties te doen over oorzaak en gevolg. Dat is niet correct. U kunt natuurlijk zeggen dat er nog een veel groter budget nodig is om alle zorgvragen te beantwoorden. Van die 14.000 zijn er velen die ondertussen al voor een deel ondersteuning hebben. Er zijn ook mensen die een basisondersteuningsbudget hebben. Er zijn ernstige vragen. Dat moet ernstig worden genomen, maar het is geen zwart-witverhaal. Er zal inderdaad extra budget voor nodig zijn en we zullen volgend jaar en in het laatste jaar van de legislatuur opnieuw, extra middelen ter beschikking stellen.

Maar collega's, en zeker de collega's die deze vraag stellen, ik wil, een beetje provocerend toch, de volgende bedenking maken. Toen de groenen erbij waren, is er hevig gepleit voor persoonsvolgende financiering. Ze is er toen niet gekomen. Toen de socialisten er in de vorige legislatuur bij waren, is er voor 150 miljoen euro aan uitbreidingsbeleid gedaan, nu voor het dubbele. Laat ons alsjeblieft proberen op een genuanceerde manier over een zeer ernstig probleem, zeker vanuit de positie van de ouders en de betrokkenen, te spreken. We zitten in een heel belangrijke transitiefase. Ik betreur echt wel dat men nu een aantal zaken met elkaar vermengt en daardoor de indruk wekt dat dit systeem geen goed systeem is. Ik ga absoluut akkoord met alle mogelijke problemen die nog moeten worden opgelost. Drie jaar geleden kon het niet snel genoeg gaan, maar het is niet correct om te doen alsof nu, na tien maanden, het systeem niet functioneert omdat nu een aantal mensen blijkbaar andere keuzes maken. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, als u graag de geschiedenis induikt, het is onder de groene minister Mieke Vogels dat er voor het eerst eindelijk een vraaggestuurd aanbod kwam, met het persoonlijkeassistentiebudget. Onder de

zeven CD&V-ministers daarna is dat nooit uitgerold en uitgevoerd tot het systeem dat het kon zijn, het systeem waarvoor er decreten waren, dat klaar lag.

U zegt: 'Het is toch goed dat mensen een keuze hebben.' Absoluut! Dat steunen wij. Maar als je de keuze hebt om 0 euro vrij te besteden, dan geef je mensen niet echt keuze. Dan zeg je tegen mensen: trek je plan. Dat is de realiteit voor 14.000 mensen in de wachtkamer: 0 euro om zelf te mogen kiezen.

Dat is ook het probleem van deze regering, van deze meerderheid, van de N-VA, van CD&V, van Open Vld: voor jullie zijn mensen met een handicap een kost, een bedreiging voor onze begroting. (*Opmerkingen bij de meerderheid*)

Jullie zien niet wat ze kunnen zijn. Het zijn mensen die een meerwaarde te bieden hebben aan de samenleving. Als je mensen met een handicap de zorg geeft die ze nodig hebben, zullen ze beter naar school kunnen gaan, zullen ze gemakkelijker op de arbeidsmarkt kunnen blijven of in de eigen omgeving blijven wonen, en zullen ze een meerwaarde kunnen zijn voor de samenleving. Maar jullie kunnen alleen maar zien dat onze begroting op orde moet zijn. Daarom kiezen jullie ervoor om niet de nodige middelen uit te trekken om alle mensen met een zorgvraag die erkend is, effectief het rugzakje te geven waar ze recht op hebben. Dat is een keuze, een politieke keuze.

Bart Van Malderen (sp.a): Het is goed geprobeerd van de mensen van de meerderheid om ons in het kamp te steken van degenen die de klok zouden willen terugdraaien. Daar gaat het hoegenaamd niet over. Niemand trekt hier het recht in twijfel van een persoon met een handicap om zoveel mogelijk zijn eigen leven te kiezen en zijn zorg te organiseren zoals hij dat wil en nodig heeft, daar gaat het niet over. Waar het wel over gaat, is dat we meer mensen in die cockpit zouden willen dan er vandaag in zitten door dat uitbreidingsbeleid. Niemand trekt de waarde van het uitbreidingsbeleid in twijfel, maar nogmaals, aan dit tempo zullen we er tien jaar over doen om zorggarantie te bieden waarvan we met zijn allen hebben afgesproken dat we die tegen 2020 zouden realiseren. Dus minister, u zult hier een tand moeten bij steken.

U kunt maar vertrouwen geven aan mensen als u voorbijgaat aan de absurditeit dat vandaag aan de ene kant 14.000 mensen wachten, terwijl aan de andere kant bedden leegstaan. Dat is niet de vraag van een persoon met een handicap maar het gevolg van keuzes die u maakt in uw beleid, foute keuzes als u het mij vraagt. Wij zullen dan ook op die nagel blijven kloppen. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het advies met betrekking tot een nieuw en beter vaccin tegen het humaan papillomavirus (HPV)

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, we weten allemaal dat sinds enige tijd meisjes uit het eerste en tweede middelbaar worden gevaccineerd met het Cervarixvaccin, dat inderdaad bescherming biedt tegen het humaan papillomavirus (HPV). Intussen is sinds dit voorjaar een nieuw vaccin op de markt, Gardasil 9, dat een betere bescherming zou bieden, van 70 tot 90 procent, maar ook een bredere bescherming voor andere kankergeïmpliceerde aandoeningen, anogenitale kankers en precancereuze letsels. Het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) van Gent heeft de ouders geïnformeerd over het bestaan van dit vaccin, dat momenteel inderdaad nog niet gratis wordt aangeboden.

Minister, uiteraard kunt u voor dit schooljaar niet meer ingrijpen, maar in de toekomst zal er een nieuwe aanbesteding moeten gebeuren. Ik denk dat het na die brief van het CLB maar ook na de aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad moeilijk ligt om niet de keuze voor dit nieuwe vaccin te maken maar het oude Cervarix te blijven gebruiken. Minister, hoe staat u tegenover deze aanbeveling van het CLB en welke gevolgen zal dit hebben voor de nieuwe aanbesteding?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De huidige overheidsopdracht voor HPV-vaccins loopt nog tot eind juni van dit jaar. Wij zullen in het najaar een nieuwe procedure starten om een nieuwe toewijzing te kunnen doen. We zullen dat niet doen met een klassieke aanbesteding maar met een offerteaanvraag, waardoor we naast de prijs ook andere elementen kunnen laten spelen zoals kwaliteit, duur van de bescherming en dergelijke factoren meer.

Dat is de manier waarop we dat proberen aan te pakken. In juni zijn de CLB's geïnformeerd over de vaccins die dit schooljaar beschikbaar zijn. Ik denk dat de meeste scholen de brieven al naar de ouders hebben gestuurd om te informeren en de toestemming te vragen. De partnerorganisatie die wij in Vlaanderen hebben om ons te adviseren, de Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg, is het eens met die strategie en met de vaccinatie zoals we daar voor dit jaar in hebben voorzien. De koepel, dus de partnerorganisatie, volgt dat initiatief niet, en als ik goed ben geïnformeerd, volgt ook de koepel van de CLB's van het gemeenschapsonderwijs niet de redenering dat men ouders moet wijzen op de mogelijkheid van een ander vaccin dat beschermt tegen meer baarmoederhalskankers. Maar het bestaande vaccin, zo verzekert men me, is een vaccin dat in Europa nog altijd zijn nut bewijst en dus zonder problemen kan worden gebruikt.

Wij gaan dus die offerteprocedure doorlopen. U zult wel begrijpen dat er bij een aantal mensen toch wel wat bezorgdheid is. De vaccinaties via de CLB's hebben tot gevolg dat er een zeer grote dekkingsgraad is: volgens de laatste studie is ongeveer 91 procent van de kinderen gevaccineerd. Wij hopen natuurlijk dat we dat systeem zo goed mogelijk kunnen blijven volhouden, ook al houden we natuurlijk rekening met het feit dat uiteraard ook andere artsen vaccins kunnen plaatsen.

U mag dus verwachten dat we in het begin van het volgend jaar daaromtrent een keuze zullen maken.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik hoor met genoegen dat u op dit vlak nog andere criteria dan de prijs zult bekijken. We spreken over gezondheid en dan zijn natuurlijk kwaliteit en bescherming van de jonge kinderen tegen kankers zeker belangrijke elementen.

Er is ook het advies van de Hoge Gezondheidsraad om ook jongens in het vaccinatieschema op te nemen, en om eventueel ook informatie te verstrekken of een inhaalcampagne te doen voor alle jonge vrouwen en mannen van 15 tot 16 jaar. U zegt dat 91 procent is gevaccineerd. Dat is goed, maar een hogere dekkingsgraad zou natuurlijk nog meer resultaten opleveren voor de gezondheid op langere termijn. Hoe staat u daartegenover?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, mevrouw Taelman zegt terecht dat dit vaccin kinderen behoedt en inent tegen kankers. Ik heb u vorige week nog gevraagd of u overweegt om dit vaccin, dat momenteel vooral aan meisjes wordt gegeven, ook open te trekken voor jongens. U wilde daar toen niet op antwoorden,

want u wou eerst het advies van de Hoge Gezondheidsraad. Wel, dat advies is de dag erna gekomen.

Ik herhaal dus mijn vraag: zult u dit vaccin, dat ook jongens tegen een aantal kankers kan beschermen, wat onze volksgezondheid ten goede zal komen, ook opentrekken voor jongens?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, we hebben het in de commissie inderdaad al vaak gehad over dit vaccin. Ik sluit mij aan bij de andere vraagstellers. De genderneutraliteit en de leeftijd staan duidelijk in het advies. Ik hoop dus dat we dit duidelijk zullen vormgeven in het vaccinatiebeleid.

Ik roep dan ook op om het nonavalent vaccin toe te passen aangezien de doelstelling toch is dat we Vlaanderen HPV-vrij willen maken. Met het nonavalent vaccin moet dit toch wel mogelijk zijn. Ik zou u graag horen zeggen dat u dat gaat opnemen bij de volgende aanbesteding.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Het is inderdaad belangrijk dat de HPV-vaccinatie zo ruim mogelijk gebeurt. Over de genderneutraliteit hebben we het al even gehad in de commissie. Minister, ik neem aan dat u in de nieuwe offerteprocedure die u gaat opstarten die criteria zult opnemen, en dat u daarin dus impliciet mee gaat opnemen dat ook jongens in aanmerking kunnen komen voor het HPV-vaccin, dat ruimere bescherming biedt, ook voor de jongens. Ik zou u dat graag horen bevestigen. Ik vraag u dit voor de jongens van 9 tot 14 jaar, en met de inhaaloperatie voor de +14-jarigen, de 15-jarigen. Zult u bij het toewijzen van een nieuwe procedure die twee criteria opnemen, naast de kwaliteit, de duur van de bescherming en de kosteneffectiviteit? Daarbij is het belangrijk – en daar hebt u een punt – dat we via de school of de scholen blijven werken, om het HPV-vaccin toe te dienen aan onze kinderen, die die bescherming verdienen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik kan een aantal zaken volgen. Het zal u misschien verbazen, maar ik verwijs wel naar mijn antwoord in de commissie. Het is juist dat er ondertussen een advies is van de Hoge Gezondheidsraad. Dat betekent dat nu ook het element kosteneffectiviteit mee beoordeeld moet worden.

Als ik mij het antwoord nog goed herinner, heb ik begrepen dat daarover ook in het buitenland al wat studies bestaan. Dat is allemaal niet zo eenduidig en eenvoudig te beoordelen. Die oefening moet nu gebeuren, uiteraard in functie van een advies dat we ernstig moeten nemen. In die zin kan ik volgen. Ik neem aan dat onze administratie uitkijkt naar een procedure die zoveel mogelijk de opening laat in functie van de prijs, de kosteneffectiviteit en andere kwalitatieve elementen. Dat zal een goede optie zijn.

Ik wil toch nog eens onderschrijven wat ook de heer Bertels zegt. Wat ik heel belangrijk vind, is dat we qua vaccinatiestatus- en graad betreft echt wel bij de beteren zijn, internationaal gesproken. We moeten die unieke samenwerking met de CLB's echt wel koesteren. In die zin is het cruciaal dat we zoveel mogelijk het net dichtten, dat wie gevaccineerd wordt ook voldoende geregistreerd staat in Vaccinnet, zodat we heel duidelijk kunnen volgen wat de vaccinatiestatus van de ene of de andere is. De nieuwe offerteaanvraag zal wat dat betreft zeker elementen voor een beleidsbeslissing met zich meebrengen.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik hoor hier van iedereen heel veel unanimiteit. Ik geloof dat de nieuwe aanbesteding, de opening die u laat, ook naar het bekijken van de adviezen daaromtrent, ons veel hoop biedt. We gaan allemaal voor meer vaccinaties, genderneutrale vaccinaties die de gezondheid van onze kinderen in de toekomst moeten beschermen.

Ik ben blij om dit allemaal te horen. Het mag ook eens goed nieuws zijn. *(Applaus)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de plannen voor de aanleg van een superkabel in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanleg van een supersnel datanetwerk in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, supersnel dataverkeer is bijzonder belangrijk voor vandaag, maar vooral voor de toekomst. Dat bleek twee weken geleden nog, toen we een hoorzitting hadden in dit parlement met een aantal experts uit het bedrijfsleven over Industrie 4.0 en hoe belangrijk dat digitaal verkeer daarbij is. Maar ook vele lokale overheden, vele lokale bestuurders zijn bezig met het ontwikkelen van 'smart cities', van Kortrijk over Mechelen tot Genk en alle steden daartussen en daarrond. Daarbij willen die steden een koploperspositie vervullen, niet alleen in Vlaanderen, maar in Europa en de wereld, om 'smart cities' te ontwikkelen.

En dat snelle dataverkeer speelt daarop in, is daarvoor noodzakelijk. Dat is belangrijk voor de consument, voor de bedrijven, maar ook voor de lokale overheden.

Er zijn natuurlijk al een aantal netwerken actief. De lokale overheden hebben met Infrax en Eandis al heel wat fiber in de grond zitten. Proximus is een belangrijke speler, maar ook het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en De Scheepvaart, Vlaamse actoren, hebben hun eigen glasvezelnetwerk.

Ondertussen hebben de netbeheerders Eandis en Infrax – Fluvius ondertussen – een plan ontwikkeld om daarin een grote stap vooruit te zetten. Deze ochtend konden we in de krant lezen dat u dat plan mee wilt ondersteunen, mee wilt vormgeven vanuit de Vlaamse Regering.

Wat ons betreft, zijn daar een aantal belangrijke bezorgdheden bij. In de eerste plaats moet dat glasvezelnetwerk voor iedereen in Vlaanderen beschikbaar zijn. Niet alleen in Genk en Kortrijk, maar ook in het kleine Kruishoutem en Zingem, en binnenkort misschien in mooie andere gemeenten, moet er een gebiedsdekking aanbod zijn van glasvezel. Want ook daar zijn er heel belangrijke bedrijven. Zelfs op het platteland, met de land- en tuinbouwsector die volop innoveert, is het glasvezelnetwerk een belangrijk gegeven.

Daarom pleiten wij voor een open netwerk, waarbij steden en gemeenten een leidende rol krijgen, maar Vlaanderen uiteraard in een belangrijke ondersteunende rol moet kunnen fungeren bij het uitbouwen van zo'n netwerk. Minister, hoe en wanneer zult u dat aanpakken?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, collega's, en vooral voorzitter, stilstaan is achteruitgaan, zeker op het gebied van technologie. Zodra je daar een achterstand begint te krijgen, zal die alleen maar vergroten.

We hebben het in de Septemberverklaring gehoord en ik heb het zelf ook in mijn betoog aangebracht: wij willen met Vlaanderen een slim Vlaanderen zijn. En de essentie van slim zijn betekent dat je er altijd voor zorgt dat je een stapje voor bent op de andere, dat je ervoor zorgt dat je in je ontwikkeling altijd weet waar je naartoe wilt, die ontwikkeling ook in gang zet en er altijd voor zorgt dat je net iets verder staat dan de concurrentie, de andere maatschappijen, en – wat de economie betreft – dan de andere landen van de wereld.

In die zin zien we een hele grote evolutie op ons afkomen, zeker met betrekking tot digitalisering. We zien heel wat ontwikkelingen in bedrijfsbeheer, we zien het 'internet of things', waarbij alles met elkaar zal worden verbonden. We zien ook, zoals de collega zei, in het bestuursveld, bij de overheden, heel wat ontwikkelingen op ons afkomen.

Het zal in de toekomst anders zijn om een huis te kopen, het zal anders zijn om te winkelen, onze mobiliteit zal er anders uitzien, het zal anders zijn in de gezondheidszorg. Een ingeplante chip zal ervoor kunnen zorgen dat de voorzitter nog vijf tot tien jaar langer mee kan – of dat een goede zaak is, laten we in het midden. In elk geval, al die zaken komen op ons af. Er is een ding dat we daarvoor heel hard nodig hebben, en dat is interconnectiviteit. Dat betekent dat we ervoor moeten zorgen dat we de hardware hebben om al die zaken ook effectief met elkaar te verbinden.

Ik was dan ook zeer blij om vanmorgen – en het was ook al een beetje cryptisch omschreven in de Septemberverklaring – te horen dat Vlaanderen het plan heeft om hier een voorsprong te nemen. Ik denk dat dat zeer belangrijk is. Je moet aan drie voorwaarden voldoen, als je het mij vraagt. Het moet snel zijn, het moet open zijn, wat betekent dat het ook goedkoper moet zijn en concurrentie moet toelaten, en het moet inderdaad, zoals collega Bothuyne ook aangaf, een groot bereik hebben, tot in de kleinste huiskamer in Vlaanderen.

Minister, kunt u wat meer concrete toelichting geven over de plannen die vandaag hebt aangekondigd?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Beide inleiders hebben al aangegeven waarom we dat supersnelle digitale netwerk nodig hebben. Ik wil er een aantal persoonlijke voorbeelden voor mensen aan toevoegen. Als je van thuis uit wilt werken en een vergadering wilt houden via videostream met meer dan twee, wordt dat vandaag heel moeilijk. Maar meer en meer mensen gaan dat doen. Als we het hebben over energie en op een verstandige manier energie verbruiken in een woning, dan zal dat digitaal worden aangestuurd. Als je langer thuis wilt blijven, krijg je een sensor op je lichaam en via een streaming met je dokter krijg je een huisbezoek thuis zonder dat de dokter aanwezig is of zonder dat je je als ouderling naar de dokter moet begeven. Ook binnen de bedrijven zie je het al: het 'Internet of things' is zeer belangrijk. Ik denk ook aan 'augmented reality', waarbij een specialist een techniek op de vloer bijstaat zonder dat hij aanwezig is. Robotchirurgie bestaat vandaag al. Ook voor de zelfrijdende wagen is de in- en uitstroom van gegevens fundamenteel voor de mogelijke realisatie.

Als je mij nu vraagt of er vandaag voldoende capaciteit is, dan zeg ik: ja. Vandaag is er voldoende capaciteit, maar het is vandaag wel het moment om na te denken over wat we in de toekomst nodig hebben. Dan zet ik het in vier punten. Collega Diependaele, u had het over drie punten, ik heb er vier. Het eerste is dat

we effectief op lange termijn voldoende capaciteit hebben en voldoende snelheid hebben. Het tweede is dat alle Vlamingen ervan kunnen genieten. Het derde is dat het open is voor alle dienstverleningen. Dat is heel belangrijk, omdat je zo ook zeker bent dat er voldoende innovatie op zal zijn, dat de dienstverlening ook innovatief zal zijn, dat je mogelijke dienstverleners naar Vlaanderen trekt om het uit te proberen en toe te passen op een grotere schaal, maar ook om het betaalbaar te houden – en dan antwoord ik op een vraag van de heer Bothuyne – voor elke Vlaming, en dat is het vierde punt.

Hoe gaan we dat doen? Ik ga verder gesprekken voeren met alle operatoren en nagaan of zij met die vier voorwaarden een systeem kunnen geven dat daaraan voldoet. Als dat niet het geval is, wil ik desnoods verder kijken met Fluvius, met privépartners, met burgers of we het dan zelf moeten doen als de privésector het onvoldoende kan of niet volgens die vier voorwaarden wil doen. Ik ga die gesprekken voeren. Ik ga de mogelijkheden onderzoeken. Ik ga ervan uit dat we dan begin volgend jaar ten laatste een beslissing kunnen nemen.

U vroeg wanneer ik de uitrol zag. Ik zou zeggen dat ten laatste binnen vijftien of twintig jaar dat supersnelle digitale netwerk bij elke Vlaming haalbaar moet zijn. Ik zou zeggen dat we een unieke troef hebben en dat we die niet mogen laten voorbijgaan. We hebben een unieke troef, we zijn klein en dichtbevolkt. Dit maakt dat zo'n supersnel digitaal netwerk in Vlaanderen mogelijk is. Onze buurlanden, Duitsland en Frankrijk, zijn veel minder dichtbevolkt. Het zal daar veel duurder zijn en veel moeilijker te realiseren zijn. Wij kunnen hierdoor voor onze Vlamingen, maar ook heel duidelijk voor onze ondernemingen, een voorsprong nemen om u tegen te zeggen.

Laat ons ambitie hebben. Laat ons ambitie hebben om dat supersnelle digitale netwerk voor elke Vlaming op een betaalbare manier te realiseren.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank voor uw duidelijk antwoord, minister. Ik ben het helemaal eens met de uitgangspunten die u formuleert: gebiedsdekkendheid, betaalbaarheid en toegankelijkheid. Het zijn essentiële voorwaarden.

Er ligt een plan op tafel van Fluvius om dit allemaal uit te rollen. Wat ons betreft is het bijzonder belangrijk dat de private actoren zoals Proximus en anderen daarbij betrokken worden. Vlaanderen moet daarbij een ondersteunende en faciliterende rol spelen om effectief die spelers die op het terrein actief zijn en de kennis en een deel van het kapitaal in huis hebben, aan het werk te krijgen om snel dat supersnel dataverkeer mogelijk te maken.

Als ik u hoor spreken over vijftien à twintig jaar, wil ik die ambitie scherper stellen. Volgens mij kunnen we op dat vlak een voorlopersrol gaan spelen. Ik hoop dat u er snel werk van maakt. We hopen dat we heel snel in het parlement hierop kunnen terugkomen.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik wou nog proberen om onze telefoon of iPad hier te gebruiken, maar dat zal niet lukken.

Minister, u spreekt over een situatie thuis waarin verschillende mensen op internet zitten. Ik heb vier kinderen en ze slagen erin om tegelijk met de tablet een spelletje te spelen, met de telefoon berichtjes te versturen en tv te kijken. Ik weet perfect waarover u spreekt. *(Opmerkingen)*

Ik denk dat we dit heel hard nodig hebben. U weet allemaal, die vooruitgang die zorgt effectief voor een verhoogde levenskwaliteit. We zullen de reacties uit de verschillende fracties afwachten, maar ik hoop dat we voor dit plan de steun krijgen van het hele Vlaams Parlement.

Dit geeft ons echt een kans om een voordeel te krijgen ten aanzien van heel wat andere Europese landen. We gaan met dit parlement regelmatig kijken in Estland, hoever zij staan op digitaal vlak. Ik ben ervan overtuigd, als we dit plan tot een goed einde kunnen brengen, dat andere landen en parlementen dan bij ons komen kijken hoe wij dit aanpakken, hoe wij stappen vooruit hebben gezet en hoe wij een voorsprong genomen hebben met betrekking tot de digitalisering.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, u wilt supersnel internet in Vlaanderen. Ik vind het goed dat u ambitie toont. We moeten in Vlaanderen die ambitie hebben voor onze gezinnen, maar zeker voor onze bedrijven en wegens de evoluties die de collega's geschetst hebben.

Ik ben echter een beetje bezorgd. De kranten staan vandaag bol van de berichten dat minister Muyters zelf kabels gaat trekken. Ik zie het spook van de RTT opduiken, en ik vraag me af: waarom hebben we nu ook alweer Telenet verkocht? Dat is mijn bezorgdheid, minister.

Kabels is één ding, het aanbod is een ander. Natuurlijk, als we zelf kabels gaan leggen, dan wil ik wel zeker zijn dat er genoeg aanbod is, zodat die kabel iets opbrengt. Het heeft geen zin om een autostrade aan te leggen op een plaats waar niemand erover wil rijden.

Dat gezegd zijnde, Telenet en Proximus hebben al wat kabels in de grond zitten. Er zijn best wel wat privéspelers die ervaring hebben met glasvezel. In welke mate zult u erover waken dat de privémarkt voldoende de concurrentie kan laten spelen zodat onze burgers kwaliteit, dienstverlening en goede tarieven krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, alle Vlamingen willen supersnel internet. Wij juichen dan ook absoluut de inspanningen toe om te investeren in supersnel data-verkeer. Die stroom gaat de komende jaren alleen maar toenemen. Wij begrijpen dan ook uw ambitie op dat vlak. Vlaanderen wil toekomstgericht zijn en koploper.

Maar mijn fractie fronst ook wel de wenkbrauwen bij uw plan om desnoods een nieuw overheidsbedrijf daarvoor op te richten. Indertijd, Telenet was van de gemeenten.

Wij denken dat in eerste instantie de operatoren moeten worden 'aangejaagd' om mee in dat plan te stappen. Zij gaan de vruchten ervan plukken, van dergelijke investeringen. Zij mogen ook een deel van de lasten op zich nemen.

Bovenal, minister, vragen wij u dat u de consument vooropstelt. Momenteel telt de consument, telt de Vlaming, veel meer geld neer voor zijn internet en telecom dan de gemiddelde Europeaan. Het kan niet de bedoeling zijn dat die investeringen in een nieuw data-apparaat op de kap van de gebruiker worden verhaald. Minister, hoe gaat u die – desnoods publieke middelen – inzetten en ervoor zorgen dat de Vlaming minder gaat betalen voor zijn telecomabonnement? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik zit lang genoeg in de politiek om de story met Telenet te hebben meegemaakt. We hebben dus met belastinggeld kabels in de grond gestoken, we hebben die dan verkocht en nu hebben we de noodzaak om een nieuw kabelnetwerk aan te leggen.

Ik ben ervoor dat we dat hebben, laat dat duidelijk zijn. Wij zijn er absoluut voor. Ik zou er eigenlijk zelfs voor durven te pleiten dat we één net hebben, dat door

iedereen kan worden gebruikt en dat van topkwaliteit is, net zoals spoorwegen er voor alle treinen zijn en autosnelwegen voor alle auto's, en niet drie netten van snelwegen en drie netten van spoorwegen. Of je dat dan samen met de privésector doet, laat ik in het midden, als het maar open en snel is, maar ook gereguleerd en democratisch voor iedereen.

Minister Philippe Muylers: Ik dank iedereen die een betoog heeft gehouden. Ik vat samen. De heer Bothuyne zegt opnieuw dat we moeten proberen dat samen met de private operatoren te doen. Ik zei: liever samen, desnoods alleen.

De heer Schiltz zegt dat hij bezorgd is omdat de privémarkt voldoende moet spelen. Wat heb ik gezegd? Het supersnel digitaal netwerk moet open zijn voor elke dienstleverancier. Dat is toch hetzelfde, als ik me niet vergis. Mijnheer Schiltz, ik zie u bevestigend knikken.

Mevrouw Segers, ik hoor u zeggen dat we de consument moeten vooropstellen. Wat heb ik gezegd? Elke Vlaming moet gebruik kunnen maken van dat supersnelle digitale net, en het moet betaalbaar zijn. Dat is perfect wat u ook naar voren brengt. Ik ben heel blij daarmee. Ook dat is gedekt. De heer Caron zegt dat hij het liefst één netwerk heeft, maar dat het hem eender is wie dat dan doet.

Voor mij is het belangrijk dat de doelstelling wordt gerealiseerd, met de vier punten die ik naar voren heb gebracht: een grote capaciteit, voor elke Vlaming, tegen een betaalbare prijs en open voor elke dienstleverancier. Wat het hoe, wat de weg betreft, neem ik nu de tijd om de nodige gesprekken te voeren. Indien het alleen kan, doen we het zelf, maar ik hoop dat het samen met anderen of door anderen is. Dat mogen van mij ook private partners zijn, maar de vier voorwaarden moeten worden gerealiseerd, en wat dat betreft, heb ik eigenlijk unanimitie gehoord in dit parlement. *(Applaus bij de N-VA)*

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u. We moeten inderdaad snel werk maken van dat snelle dataverkeer. Er is steun op alle banken daarvoor. Het is een basisinfrastructuur om van Vlaanderen daadwerkelijk een topregio in Europa te maken. Het moet goed zijn, het moet snel zijn en goedkoop zijn. We zijn ervan overtuigd dat u met het plan dat Fluvius op tafel heeft gelegd, een goede basis hebt om hier daadwerkelijk iets van te maken waarmee Vlaanderen het verschil kan maken.

Mijnheer Caron, ik weet wel niet of we van de spoorwegen nu het voorbeeld moeten maken voor het uitrollen van ons snelle dataverkeer. Ik denk dat daar nog iets te veel fout loopt om dat als voorbeeld te nemen.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik denk inderdaad ook te hebben gehoord dat elke fractie in dit parlement achter de grote lijnen van het plan staat. Het vreemde is een beetje dat zowel de socialisten als de liberalen wijzen op het gevaar van een overheidsbedrijf, maar het is natuurlijk niet zo zwart-wit. Een overheidsbedrijf, daar moet inderdaad op worden gelet. De minister heeft zeer duidelijk gemaakt dat dit bij voorkeur met medewerking van Telenet en Proximus is. De situatie zoals die vandaag bestaat, en dan heb ik de heer Caron heel duidelijk de kant van de vrije markt horen kiezen, is echter ook niet ideaal, in die zin dat we een duopolie hebben en internationaal vergelijkbare cijfers aangeven dat we duur zijn.

Volgens ons is het zeer duidelijk: zorg ervoor dat je, bij voorkeur in samenwerking met die private partners, kunt gaan naar een aanbod van een supersnelle kabel, die open is voor iedereen, en dan ga je de concurrentie laten spelen op die kabel en zal het voor burgers en bedrijven zo goedkoop mogelijk zijn. Minister, ik denk dus dat u perfect op weg bent om tegemoet te komen aan alle bezorgdheden die hier zijn geuit. We kunnen alleen maar hopen dat het lukt om dat zo snel mogelijk uit te voeren, met medewerking van de private partners, zodat we die

voorsprong als Vlaanderen, als slim Vlaanderen ook daadwerkelijk kunnen realiseren. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onderhandelingen betreffende een slechtweerverzekering voor de land- en tuinbouw in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een brede weersverzekering voor land- en tuinbouwers

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het onderwerp van deze actuele vraag is al enkele jaren voorwerp van debat hier in het parlement, in de commissie en in de plenaire vergadering. Ik denk dat het zelfs onze voormalige collega Karlos Callens is geweest die indertijd eigenlijk het debat over die weersverzekering op gang heeft getrokken. Droogte, storm, vorst, overvloedige regen: we hebben het eigenlijk allemaal gehad de afgelopen jaren.

Voor de landbouwers was en is het telkens opnieuw bang afwachten of de ramp als een landbouwcrisis zou worden erkend. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat dit geen duurzame oplossing is. Gedurende de jaren zijn de geesten echter gerijpt en is het draagvlak voor een brede weersverzekering verbreed. Ik heb gehoord en gelezen dat verschillende actoren – de Vlaamse overheid, de landbouworganisaties en de verzekeringsmaatschappijen – hierover onderhandelen.

Minister, u hebt in de krant bevestigd dat er overleg is. Aangezien er nog geen politieke beslissing is genomen, wilde u hierover nog niet verder communiceren. Jammer genoeg heeft de Boerenbond wel al gecommuniceerd over het bedrag dat hiervoor wordt uitgetrokken en over de timing: "Tegen het voorjaar zal er een besluit zijn. Het gaat om 5,1 miljoen euro, gespreid over de komende drie jaar." De Boerenbond heeft tevens verklaard dat zowel Vlaamse als Europese subsidies zouden worden uitgereikt. Morgen vergadert u met de landbouworganisaties en met de verzekeringsmaatschappijen. Ik zou van u dan ook graag een stand van zaken krijgen in verband met dit dossier.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, ik was tevreden toen ik gisteren in de krant las dat er eindelijk werk wordt gemaakt van een brede weersverzekering. Zoals de heer Sintobin heeft verklaard, hebben we de afgelopen jaren zeer vaak over een brede weersverzekering gesproken. Het probleem is duidelijk geschetst. Er is momenteel geen duurzame oplossing voor de landbouwsector. We moeten andere mogelijkheden zoeken. We hebben het er onlangs tijdens een plenaire vergadering nog over gehad dat het geen evidentie zal zijn een verzekeringspolis te vinden die voor de sector betaalbaar is.

Minister, toen ik de titel las, was ik heel tevreden. Er komt een brede weersverzekering. Toen ik het artikel las, was ik iets minder tevreden. De Boerenbond kwam met concrete cijfers over wat allemaal zou zijn beslist. U hebt dat genuanceerd. Het overleg is nog aan de gang.

We moeten u natuurlijk de vraag stellen wat nu de stand van zaken is. Ik heb de indruk dat dit plots zeer concreet wordt. U zult deze week vergaderen. Kunt u iets meer zeggen over het tijdsplan? Dit hele verhaal wordt nu toch zeer positief en concreet.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, het principe van de brede weersverzekering is, voor alle duidelijkheid, niet nieuw. Eigenlijk hebben we dat al in 2013 bij de Europese Commissie aangemeld en een goedkeuring gekregen. Dit maakt deel uit van ons plattelandsontwikkelingsprogramma. De Europese Commissie gaat hiermee akkoord.

Het gaat natuurlijk niet om een brede weersverzekering die we vanuit de overheid aanbieden. Het gaat om private verzekeraars die met een dergelijke verzekering op de markt komen. Wat de overheid zou doen, is bijdragen in de premie die de landbouwers betalen om zich te verzekeren.

Het principe bestaat en is goedgekeurd. Ik ben wel even geschrokken van alle informatie die ik in de krant heb gelezen. Die informatie bestaat uit zaken die in het Vlaams Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) staan en die iedereen op de website kan consulteren. Dat is niet nieuw.

Het grote knelpunt blijft dat er spelers op de markt moeten zijn die interesse hebben om dat product aan te bieden. Ik heb geen signalen ontvangen dat het nu plots anders zou zijn. Ik heb in de commissie al een paar keer verklaard dat dit het knelpunt blijkt te zijn. We hebben al onderhandelingen met de verzekeringssector gevoerd. Hieruit blijkt dat de Vlaamse markt natuurlijk klein is. Indien iemand met een dergelijk product op de markt wil komen, moet hij er natuurlijk voor zorgen dat het voor een private verzekeraar rendabel is. Dat is het eerste probleem. Ik heb tot nu toe geen signalen ontvangen dat er op dit vlak een kentering is of dat een private verzekeringsmaatschappij plots interesse zou hebben. Dat is de informatie waarover ik nu beschik.

We weten allemaal dat het een goede zaak zou zijn indien dit product op de markt zou komen. We hebben al gekeken in de richting van Nederland, waar een aantal spelers dit wel aanbieden. Indien wij een premie zouden uitkeren, zouden ze ook interesse hebben om zich op onze markt aan te bieden. Dat wordt nog verder onderzocht. Die premie is niet nieuw. Dit is al aanvaard in het PDPO. De Europese Commissie moet natuurlijk akkoord gaan dat dit niet tegen de regels inzake staatssteun ingaat.

In elk geval sta ik achter het principe. Ik heb al een paar keer in het Vlaams Parlement verklaard dat we dit verder zullen onderzoeken. Indien er een evolutie op de markt zou komen, zullen we klaarstaan met een premie voor de landbouwers die zich aansluiten.

Het spreekt voor zich – we hebben dat ook in de regering al een paar keer uitgesproken – dat we ook globaal moeten kijken hoe zo'n brede weersverzekering past in een andere aanpak op het vlak van landbouwrampen, maar ook algemene rampen, in Vlaanderen. Je moet de twee samen bekijken, want wie zal zich verzekeren als je daarnaast ook iets hebt dat d'office ook een tegemoetkoming doet? We moeten kijken hoe we dat goed organiseren in Vlaanderen, zodat onze landbouwers zekerheid hebben, maar dat het natuurlijk ook betaalbaar blijft voor Vlaanderen en het een goed systeem is.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik denk dat we allemaal achter het principe van een brede weersverzekering staan. Ik begrijp natuurlijk ook wel het standpunt van de verzekeringsmaatschappijen, die wat terughoudend zijn, omdat de risico's natuurlijk bijzonder groot zijn. We hebben het al verschillende keren aangehaald in de commissie dat we naar het buitenland moeten kijken, of daar eventueel samenwerkingsverbanden mogelijk zijn.

U houdt zich vandaag een beetje op de vlakte en verwijst naar de discussies die we de afgelopen maanden en jaren al gehad hebben, terwijl een landbouworganisatie met concrete cijfers en een concrete timing naar buiten komt. Dat verbaast me toch een beetje. Men zegt bij de Boerenbond ook dat het niet over nieuwe fondsen gaat die zouden worden vrijgemaakt, maar om een overheveling van middelen. Men zegt dat er zowel middelen vanuit Europa als middelen vanuit Vlaanderen ter beschikking zouden worden gesteld. Ik vraag u nogmaals duidelijkheid over die Vlaamse en Europese middelen. En ook de timing is mij nog niet zo duidelijk.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, u hebt mij eigenlijk weer ongelukkig gemaakt, in die zin dat u niet zegt dat we het verhaal van de Boerenbond een beetje moeten nuanceren, maar dat u het eigenlijk zelfs tegenspreekt. U zegt dat we vandaag niet verder staan dan gisteren of bij de vorige discussie. Alles is nog hetzelfde. De problemen die er zijn – en die zijn er wel degelijk – zijn er vandaag nog steeds.

In die zin begrijp ik de communicatie van de Boerenbond niet. U bent in dezen natuurlijk niet verantwoordelijk voor de communicatie die de Boerenbond voert. Maar het enige wat dat volgens mij als gevolg zal hebben, is dat de verzekeringen nog duurder zullen worden, als men zegt dat er subsidies van Vlaanderen en Europa komen. De verzekeringssector leest immers ook kranten. Dan gaat het dus nog moeilijker worden. Ik begrijp dus niet goed vanwaar dat komt. Ik reken op u, minister, om hen ook een beetje op de vingers te tikken. Als zij een gesprekspartner willen zijn daarin, verwachten wij ook discretie van hen, om naar een verzekering te kunnen toewerken.

U spreekt over het bekijken van het Landbouwrampenfonds en het Rampenfonds. Dat is natuurlijk zeer goed. Ondertussen is het ook in het Staatsblad verschenen van de vorst en de droogte van afgelopen voorjaar. Wat is daar de verdere procedure? Als ik het goed begrepen heb, hebben ze nu drie maanden de tijd om een dossier in te dienen. Kunt u mij zeggen wanneer de uitbetaling dan zou volgen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de discussie die wij vandaag voeren, loopt natuurlijk al een tijdje. Maar ik vrees ook dat ze nog enige tijd zal doorgaan en dat we morgen nog niet dé oplossing zullen hebben.

Minister, belangrijk is hoe dan ook – en bij de laatste bespreking in de commissie is dat ook aan bod gekomen – dat we wel even over de grenzen heen kijken, naar welke samenwerkingen er kunnen zijn met het buitenland.

Betaalbaarheid voor diegene die zich wenst te verzekeren is een fundamenteel element. Ik deel de bezorgdheid van zij die zeggen: opletten dat we met soortgelijke discussies de prijs niet nog hoger maken voor zij die zich wensen te verzekeren. En we weten dat daar een van de probleemsituaties zat.

Naast de weersverzekering, die we hopelijk kunnen realiseren, is het hoe dan ook belangrijk dat het Rampenfonds blijft bestaan, mogelijk als herverzekeraar of als waarborgfonds.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, als wat u zegt, klopt, is het natuurlijk een beetje ongelukkige communicatie van de Boerenbond. Maar u voert die communicatie niet. Ik ben blij dat collega Sintobin de resolutie van mijn voorganger Karlos Callens en huidig collega Lydia Peeters aanhaalt. Het is inderdaad al een werk van lange adem geweest en het zal inderdaad, zoals collega De Meyer

zegt, niet een-twee-drie geregeld zijn. Als we zien welke druk er op de financiële middelen van het Rampenfonds en het Landbouwrampenfonds komt, dan is dat niet oneindig en is een brede weersverzekering echt aan de orde.

Minister, het is goed dat u hebt verklaard dat er vanuit het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) vanuit Europa middelen kunnen worden ingezet voor de premie. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om een warme oproep te doen aan de verzekeringsmaatschappijen om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid in deze zaak op te nemen. Ik ben ervan overtuigd dat u al het nodige zult doen om die verschillende verzekeringsmaatschappijen het licht te laten zien.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp-a): Minister, ik deel de zorg en de verontwaardiging inzake de communicatie over de Boerenbond. Het is toch heel vreemd dat ze met een heel concreet verhaal naar buiten komen, zeggende welke middelen zullen worden vrijgemaakt, wanneer het in werking zal treden, wanneer er met de landbouwers rond de tafel wordt gezeten, wat de randvoorwaarden zijn. En u zegt hier nu dat u na tien jaar discussie nog geen stap vooruit bent gekomen. Dat is toch een heel vreemde gang van zaken.

Minister, zo'n product heeft alleen maar zin als het tegemoetkomt aan wat de landbouwers ervan verwachten en als het betaalbaar is. Anders gaan we iets creëren dat geen oplossing biedt. Je kunt deze discussie niet los zien van de bestaande rampenfonds, zeker het landbouwrampenfonds. De twee zomaar naast elkaar creëren, lijkt me niet verstandig. Het ene kan misschien een aanvulling zijn op het andere, maar maak geen dubbel spoor, want dan gaan de landbouwers er natuurlijk geen gebruik van maken.

Minister, ook de oorzaken, namelijk de klimaatopwarming, mogen we niet uit het oog verliezen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is zover gekomen dat de Boerenbond communiceert over het overheidsbeleid inzake landbouw. Eigenlijk is dat alleen maar een bevestiging van een realiteit. Bovendien heeft de Boerenbond beslist dat de hectaresteen daarvoor zal worden gebruikt. Dat staat in hun teksten: 51 miljoen euro. Het is dus zelfs geen vers geld, het is een verschuiving van geld van de hectaresteen in het Plattelandsfonds.

Meer nog, de Boerenbond zegt zelfs dat het een opstap is naar een inkomensverzekering voor de landbouw. Ik ben voor alle verzekeringsmodellen gewonnen die vandaag worden bedacht, maar zo'n systeem kan enkel werken – ik ben voor een slechtweerverzekering – als het een solidair systeem is waar iedereen aan participeert en ertoe wordt verplicht. Anders krijg je geen risicospreiding en zijn alleen de kleine risico's verzekerd op goede gronden. Natte gronden vallen er dan uit. Ik geef maar een paar voorbeelden. Het kan alleen werken als de risico's eerlijk worden gespreid over iedereen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Al degenen die uit de lucht komen vallen over de cofinanciering vanuit Europa, maar ook over bepaalde modaliteiten, nodig ik uit om toch eens naar de website te kijken van het plattelandsprogramma. Dat is allemaal aangemeld bij Europa in 2013. Die principes staan er allemaal in. Europa gaat akkoord met de cofinanciering, dat ligt allemaal vast. Dat is dus niet iets totaal nieuws, het ligt vast.

Het grote probleem is dat die middelen voorhanden zijn, dat de modaliteiten deels vastliggen, maar dat we privéverzekeraars moeten vinden die het product ook aanbieden. Dat is ook de reden waarom we dat totaal willen bekijken. Ook de algemene rampen, de landbouwrampen, de levensverzekering, dat kunnen we niet los zien van elkaar.

Eigenlijk bestaat het systeem al. We kennen het al voor de hagel. Je kunt je verzekeren tegen hagel. Ben je niet verzekerd, dan zal de uitkering die je krijgt voor een ramp, ook wegvallen. Dat is een typisch voorbeeld van hoe je die beide zaken aan elkaar moet koppelen. Het is logisch dat je dat niet los van elkaar kunt bekijken.

We zijn al een tijdje in overleg met de verzekeringsmaatschappijen, dat heb ik al vaak gezegd in de commissie, om te luisteren naar hun bezorgdheden, waarom ze het niet aanbieden in Vlaanderen. Ook dat is dus niet zo nieuw. Ik heb op dit moment geen indicatie dat er plots een grote wending zal zijn, dat er een verzekeringsmaatschappij geïnteresseerd zou zijn. Ik heb dat gisteren ook gelezen in de krant. Nogmaals, ik ben daar niet verantwoordelijk voor en ik heb die informatie ook niet.

Uiteraard zullen we dat ook verder uitwerken en zorgen dat het een goed systeem is. Ik ben het volledig eens met degenen die zeggen dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn. Dat is net de reden waarom we vanuit de plattelandsmiddelen ook middelen plannen om diegenen die zich aansluiten mee te financieren en daarin tussen te komen. Het is juist de bedoeling dat het voor iedereen toegankelijk is. Maar daar moeten we ook voorzichtig zijn. Als je zegt: wij komen tussen, dan zou het voor verzekeringsmaatschappijen al te gemakkelijk zijn om de premies te verhogen. Daar moeten we dus voorzichtig en als een goede huisvader mee omgaan.

Daarom denk ik dat het goed is om niet te bruuskeren, om te kijken wat de interesse is uit de markt en hoe we daar vanuit Vlaanderen aan kunnen tegemoetkomen. Het is logisch dat we het totaal bekijken, dat we dat goed aanpakken en zien hoe we tot een goed systeem kunnen komen, goed voor de belastingbetaler, goed voor de landbouwer en een goede verzekering. Op die manier kunnen we in Vlaanderen vooruitziend zijn en op een goede manier daarin bijdragen en mensen aanmoedigen als er een dergelijk product op de markt is, om daar ook in mee te stappen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u een beetje verveeld zit met onze vragen en ik begrijp dat u vooral verveeld zit met de communicatie van de Boerenbond. Ik wil hier niet het proces maken van de Boerenbond, maar het blijft toch eigenaardig dat de landbouworganisatie hier concreet communiceert. Over de principes zijn we het natuurlijk allemaal eens. Maar ik begrijp niet dat een landbouworganisatie die in overleg is met u en die in overleg is met verzekeringsmaatschappijen, communiceert over concrete cijfers en een concrete timing. Dat is mij echt een raadsel. Ik vind, na uw antwoord en na de hele communicatie rond dit dossier, dat de onduidelijkheid troef is. Inderdaad, zoals collega Robeyns zegt, als ik uw antwoord analyseer, dan staan we vandaag geen stap verder, terwijl een landbouworganisatie de indruk wekt dat alles in kannen en kruiken is, zoals collega Engelbosch zegt, die eerst gelukkig is en dan ongelukkig – maar dat is een beetje zijn leven, waarschijnlijk. *(Gelach)*

Dat laatste was maar een grapje, hé.

Ik begrijp echt niet goed dat een dergelijke communicatie mogelijk is.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega Sintobin, om u gerust te stellen: met mij gaat alles goed.

Minister, het klopt natuurlijk wat hier gezegd wordt. Wij lazen gisteren in de krant – de landbouwers lezen dat trouwens ook – dat het eindelijk concreet gaat worden,

want er wordt al decennia over gesproken. Nu wordt hier vandaag eigenlijk gezegd dat er nog niets concreet is en dat we nog altijd op hetzelfde punt staan als waar we tien jaar geleden stonden. We zijn het er kamerbreed over eens dat we daar werk van moeten maken want we hebben met de landbouwrampen van het afgelopen jaar gezien dat het niet houdbaar is om dat te blijven doen omdat het een enorme druk op onze begroting geeft. Minister, ik wil u oproepen, kamerbreed gesteund, om van dat thema binnen de landbouw echt wel een prioriteit te maken. Wat in andere landen kan, zou hier in Vlaanderen ook moeten kunnen. Ik wil u oproepen om daar voor de landbouwsector echt wel een prioriteit van te maken. Mijn concrete vraag over het Landbouwrampenfonds hebt u nog niet beantwoord maar dat zult u mij misschien straks wel vertellen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiering van het samenwerkingsverband tegen zwerfvuil en sluikstorten Mooimakers

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, collega's, ik heb een vraag over Mooimakers, het samenwerkingsverband tussen overheden en het bedrijfsleven tegen zwerfvuil en sluikstorten. Op zich is het een heel goede zaak dat er wordt samengewerkt met het bedrijfsleven tegen sluikstorten en tegen zwerfvuil. Het is ook een heel goede zaak dat het bedrijfsleven, de verpakkingindustrie, daar ook mee voor betaalt, want de vervuiler moet betalen. Natuurlijk is dat op voorwaarde dat bij een dergelijke organisatie die tot doelstelling heeft om te monitoren hoeveel zwerfvuil er is, om impulsen te geven om minder zwerfvuil te creëren enzovoort, in de eerste plaats de regels en de doelstellingen worden bepaald door de overheid en niet door het bedrijfsleven. Het zijn wij allemaal, het zijn alle Vlamingen die er belang bij hebben dat het zwerfvuil vermindert en dat het sluikstorten vermindert.

Vandaag heeft Recycling Netwerk aangeklaagd dat de financiering van de personeelsleden van Mooimakers, waar onder andere ambtenaren van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bij zijn, op het conto staan van het bedrijfsleven. Dan stelt zich natuurlijk de vraag: zorgt dat er niet voor dat het bedrijfsleven te veel impact gaat hebben op de werking van die Mooimakers en is hier geen deontologisch probleem?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vanbesien, u moet zich helemaal geen zorgen maken. U verwijst zelf naar de samenwerking die is ontstaan tussen de overheid, de private sector maar ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), waar de lokale besturen bij betrokken zijn. We hebben een overeenkomst afgesloten in alle transparantie en alle duidelijkheid, waar de krachten inderdaad worden gebundeld om de strijd tegen zwerfvuil te versterken. Daar staat iedereen achter.

Dat is ook het principe van 'de vervuiler betaalt' en de verantwoordelijkheid van de producenten dat wie afval veroorzaakt, er mee voor opdraait. Dat is in alle openheid zo afgesproken.

Er is een netwerk, de Mooimakers, met een stuurgroep waarin mensen zitten van de overheid, uit het bedrijfsleven en uit VVSG. Het klopt dat een aantal mensen vanuit onze diensten, van OVAM, meewerken aan Mooimakers. Dat zijn personeelsleden van OVAM en ze worden daardoor aangestuurd. Er zijn personeelsleden die aangesteld zijn door de private sector en door die bedrijven worden betaald. Er is ook iemand van de VVSG. Ze werken samen in die cel om het zwerfvuil weg te werken.

U hoeft zich geen zorgen te maken dat het netwerk Mooimakers zou instaan voor de monitoring van wat moet gebeuren. We hebben een plan dat politiek is gevalideerd en goedgekeurd, namelijk het uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

In de loop van 2018 hebben we de evaluatie van twee jaar Mooimakers. Dat gebeurt op een objectieve manier door onze diensten. Ik zal daar ook over waken. U weet dat we de resultaten met argusogen zullen bekijken. Ik ben een grote voorstander van statiegeld. We hebben de afspraak gemaakt dat we die resultaten goed zullen monitoren om dan te kijken hoe we verder gaan met de aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid van de producenten en de invoering van statiegeld. Deze afspraak hebben we gemaakt en zullen we op een correcte manier uitvoeren.

Het is niet zo dat Mooimakers zomaar mensen van onze diensten zou betalen of aansturen. Dat is niet het geval. De overeenkomst zit goed in elkaar. We willen allemaal samen onze schouders zetten onder de aanpak van het zwerfvuil.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik maak me toch zorgen, ondanks uw oproep om dat niet te doen. Het is duidelijk dat het geld dat bij Mooimakers zit – als je dan nagaat hoeveel geld dat is – ook wordt gebruikt voor personeelsleden die voor monitoring en evaluatie een opdracht hebben. Het beslissingsorgaan waarnaar u verwijst, is op dit moment paritair samengesteld. Het zou interessanter zijn om in een toekomstige samenwerking van dat principe af te stappen en ervoor te zorgen dat ook op dat niveau waar overheid en bedrijfsleven samenwerken, de overheid de overhand heeft, zeker inzake zo'n gevoelig punt als zwerfvuil. We moeten daar niet werken met pariteit waardoor het bedrijfsleven dat belanghebbend is en afval produceert, mee een beslissende stem krijgt.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Onze fractie is van oordeel dat er de voorbije jaren een grote dynamiek is ontstaan met betrekking tot de problematiek van zwerfvuil en sluikstorten. Er is een operationeel plan Zwerfvuil. Er was eind september de handhavingsweek. Er is de Netheidsbarometer en de coaching voor lokale besturen. Alle actoren worden gebundeld in de maatschappelijke beweging Mooimakers.

Er wordt vooropgesteld om voluit te gaan voor 20 procent minder zwerfvuil. Minister, wanneer mogen we deze resultaten verwachten? Horen deze resultaten bij de geplande evaluatie in 2018?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, meten is inderdaad weten. Ik heb al meerdere malen vragen gesteld over de hoeveelheid zwerfvuil. Daaromtrent is er een studie gebeurd in 2013. Ook in 2016 hebben we daar in de commissie al meermaals over gesproken. Er zijn grote verschillen en het is belangrijk dat daaromtrent duidelijkheid komt. Het is de bedoeling om naar minder zwerfvuil te gaan. We zitten daar volledig op dezelfde golflengte.

U hebt een extra steekproef aanbevolen. Die is bezig. Ik had de resultaten eigenlijk al verwacht. Wat is de timing? Wanneer kunnen we de definitieve resultaten krijgen van de hoeveelheid zwerfvuil om te zien of er effectief een daling is?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Het is van oudsher een discussie dat een deel van het afvalbeleid in Vlaanderen mee gestuurd wordt door de privésector. Fost Plus is daar de emanatie van. De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat dit ertoe heeft

geleid dat er op het vlak van de ophaling van bijvoorbeeld pmd, echt wel successen zijn geboekt. Aan de andere kant, de kritiek op de resultaten, bijvoorbeeld inzake zwerfvuil en verpakkingsafval in het algemeen, blijft wel bestaan. Het blijft selectief. We zijn nu met de roze zak en dergelijke meer bezig.

Ik sluit me in grote lijnen aan bij de bedenkingen van de heer Vanbesien dat men, wanneer men te kort bij de industrie gaat samenzitten en de normen alleen maar laat bepalen door de industrie, uiteindelijk niet tot resultaten komt.

Ik heb een heel concrete vraag: er zou – ik geloof dat het enkele maanden geleden op de website Apache is verschenen – een studie zijn die op 20 maart van dit jaar is opgeleverd, waaruit blijkt dat op twee jaar tijd de kosten voor zwerfvuil met 40 procent zijn gestegen. Die studie zou volledig zijn afgerond, maar zou door u, of door wie dan ook, niet vrijgegeven zijn. Klopt dat? Zijn er actuele cijfers waarbij een evaluatie kan worden gemaakt voor het verschil tussen 2015 en 2017 en waaruit blijkt dat we inzake zwerfvuil achteruit gaan in plaats van vooruit?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Mijnheer Vanbesien, er zit een vreemde kronkel in uw redenering. Voor het eerst wordt de verpakkingsindustrie op een dergelijke grote schaal betrokken bij de zwerfvuilproblematiek. Daarmee wordt toch de producentenverantwoordelijkheid vergroot. Dat is toch waar we allemaal, hier in het Vlaams Parlement, vragende partij voor waren. Nog nooit waren de inspanningen om zwerfvuil terug te dringen zo groot. Dat is geen windowdressing, maar een beleid met duidelijke doelstellingen, doelstellingen die we samen hebben bepaald en samen in de commissie hebben besproken. Het is dus een positieve zaak dat de producenten worden betrokken. Laat ons nu Mooimakers, het coachingtraject dat uitgerold wordt in verschillende gemeenten, een kans geven vooraleer we weer kritiek gaan geven op de manier waarop de producentenverantwoordelijkheid wordt opgenomen. Die verantwoordelijkheid betreft niet alleen de verpakkingsindustrie, maar ook de kauwgom- en de sigarettenindustrie, want het probleem van zwerfvuil is groter dan alleen drankverpakkingen. Laat ons dat allen samen aanpakken. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Dat is de enige manier om iets te doen aan de zwerfvuilproblematiek.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Niemand in dit halfroond zal ontkennen dat er de voorbije maanden, en zelfs de voorbije twee jaar, een enorme dynamiek is geweest wat zwerfvuil betreft. Mevrouw Taeldeman heeft een aantal acties opgesomd. Mooimakers heeft een enorme dynamiek op gang gebracht. Wat hier bijvoorbeeld nog niet is genoemd, is dat we ook tal van verenigingen en scholen mee hebben. Zij krijgen een beloning wanneer ze zwerfvuil tegengaan en acties op dat vlak ondernemen. Dat is nieuw en dat geeft een enorme dynamiek, ook bij de gemeenten. Dat is ook de reden waarom de VVSG natuurlijk een actieve partner is bij Mooimakers.

Het is een beetje een foutieve voorstelling om te doen alsof Mooimakers zelf de doelstellingen vaststellen en de evaluatie doen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. We hebben een beleid. Het beleid is bepaald in het uitvoeringsplan. We hebben ook een doelstelling, die politiek bepaald is. Het zal politiek, objectief worden beslist of die doelstellingen al dan niet worden bereikt. Mooimakers zijn vooral degenen die de dynamiek op het terrein op gang moeten brengen en duidelijk voortzetten. Laat daar geen misverstanden rond ontstaan.

De evaluatie zal er in de loop van 2018 komen. Het is de bedoeling dat we in het najaar van 2018 kijken wat de resultaten zijn, en of dat de resultaten zijn waarop de hoopten, en dat we, als dat nodig is, maatregelen nemen. Dat kan een bijkomende producentenverantwoordelijkheid, maar bijvoorbeeld ook de invoering van statiegeld zijn.

Mijnheer Tobback, ik ben een beetje verwonderd dat u zegt dat de studie waar u naar verwijst, weggemoffeld is. We hebben daar een heel uitgebreide discussie over gehad in de commissie Leefmilieu, waar u, denk ik, ook aanwezig was en wellicht ook aan deelgenomen hebt. Dit is daar in alle transparantie en heel uitvoerig besproken. Hier doen alsof een of andere studie zou zijn weggemoffeld, is een zoveelste poging om de waarheid geweld aan te doen.

Die samenwerking met Mooimakers is in alle openheid gebeurd. Het gaat over een overeenkomst die is afgesloten. Iedereen roept altijd op om samen te werken met het middenveld, de lokale besturen en de private partners. Dat is precies wat wij met Mooimakers doen. Iedereen, niet alleen de private partners maar ook het middenveld en verenigingen, is daarbij betrokken. Ik denk dat dit een mooi voorbeeld is van hoe men maatschappelijk een en ander in beweging kan brengen. Dat samen met het principe dat de vervuiler betaalt, mijnheer Vanbesien, daar kunt u toch niets op tegen hebben? Ik hoop dat u dat toch kunt onderschrijven.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, mijnheer Nevens, ik ben uiteraard voor samenwerking en voor het feit dat de verpakkingindustrie mee verantwoordelijk wordt gesteld, ook financieel, voor het afval.

Iets heel anders is de plaats die de afvalindustrie krijgt in ons beleid. Het is mijn analyse dat die plaats te ruim is, dat is iets heel anders dan samenwerken rond concrete punten. Ik heb de indruk, minister, dat u ervan uitgaat dat die verpakkingindustrie enthousiaste medestanders zullen zijn in het verminderen van verpakking. Welnu, dat zullen ze niet zijn. Wake up! Ik wilde verwijzen naar de voorzitter, die zei dat we hier in het Vlaams Parlement niet meer tegen een grapje kunnen. Wel, denken dat de verpakkingindustrie op de eerste lijn zal staan om de verpakking te verminderen, dat is een grap. Dus alsjeblief, zorg ervoor dat wij als samenleving, als overheid zelf onze middelen en onze doelstellingen voor minder zwerfvuil in handen houden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de correcte verloning van (podium)kunstenaars

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): 'Loont passie?' is een verslag van een onderzoeksgroep over de sociaal-economische positie van de professionele kunstenaar in Vlaanderen, dat is voorgesteld eind januari 2017. In dat verslag staat dat de atypische tewerkstelling van kunstenaars steeds meer opgang maakt. Dat betekent kortetermijnprojecten en projectmatig werken, wat heel wat flexibiliteit en mobiliteit in de tewerkstelling vergt. Daarvoor is een goed loopbaanmanagement nodig.

De aanleiding van mijn vraag is het feit dat recent in de pers verscheen dat kunstenaars een handvest gaan ondertekenen waarbij ze niet meer ingaan op oneerlijke financiële voorstellen van kunstenuorganisaties inzake verloning. Ze zeggen daarbij dat ze zo het plafond naar beneden trekken.

Minister, ik weet dat de correcte verloning van kunstenaars al in diverse beleidsdocumenten van u is vernoemd en dat het een heikel punt blijft. Het is belangrijk dat onze kunstenaars goed worden verloond. De tijd van La Bohème, onder de brug met een halve fles wijn, is mooi voor de boekjes maar strookt niet met de realiteit.

Minister, op welke manier monitort u nu of organisaties wel degelijk instappen in een correct verloningsbeleid en op welke manier wilt u het loopbaanmanagement van de kunstenaar en het financieel beheer van die organisaties daarin versterken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het klopt, mijnheer Meremans, dat ik vanaf mijn aantreden heb gezegd dat ik het wel degelijk belangrijk vind in allerlei beleidsdocumenten om kunstenaars op een correcte manier te betalen of te laten betalen. De hoe-vraag is natuurlijk de belangrijkste. Al een hele tijd, maar misschien moeten we dat nog een beetje aanscherpen, monitort mijn administratie wel degelijk vooraf de artistieke en zakelijke plannen van ofwel projecten, ofwel via werkingssubsidies, ofwel voor de grotere instellingen via de beheersovereenkomsten. Vraag is of men een voldoende realistische inschatting maakt van hoe men de kunstenaars en ander personeel zal verlonen voor het tot stand brengen van die kunstprojecten.

We doen dat systematisch. Dat is soms ook de reden waarom bepaalde plannen een minder goed zakelijk advies krijgen. We zijn het erover eens dat het artistieke moet primeren, maar we willen allemaal dat kunstenaars correct worden verloned.

Ik ben zeker bereid om daarover met het Overleg Kunstenorganisaties (oKo), de belangenbehartiger van de sector, aan tafel te zitten, om te zien of we dit voldoende doen en hoe we dit nog meer kunnen doen, onder meer door te bekijken hoe we eventuele klachten daarover juist kunnen kanaliseren. Dat kan natuurlijk altijd rechtstreeks bij ons, op het kabinet, of op de administratie. Maar misschien heeft oKo daar andere visies over. Ik wil er wel de aandacht op vestigen dat de huidige collectieve arbeidsovereenkomst die geldt in de kunstensector een stukje strenger is dan de mensen die het solidariteitshandvest nu hebben ondertekend voorstellen. Daarmee heb ik niet gezegd dat het geen goed initiatief is. Het is een belangrijk signaal. Maar het is geruststellend dat de huidige regels een grotere bescherming bieden dan wat het solidariteitshandvest voorstelt.

U hebt het tot slot over de loopbaan. Wanneer men aan het werk is en betaald wordt, moeten we ervoor zorgen dat dit correct verloopt. Maar men is helaas niet altijd aan het werk. Dat zit bij kunstenaars een beetje ingebakken in de loopbaan. Ik werk in werkgroepen samen met minister Alda Greoli en haar kabinet om te bekijken hoe we het kunstenaarsstatuut, dat men ons in het buitenland trouwens benijdt, nog kunnen versterken om er in die communicerende vaten voor te zorgen dat men wordt opgevangen wanneer het nodig is.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. U moet mijn vraag zien als een signaal dat we dit ook wel ernstig nemen. We vinden het allemaal normaal dat iedereen een goede en correcte verloning krijgt. Alleen krijgen kunstenaars niet altijd het forum om dat naar voren te brengen. Het zijn stielmannen. Stielmannen moeten goed verloned worden.

U zegt dat u wilt bekijken wat we kunnen doen om de klachten te monitoren. U verwijst naar federale maatregelen die moeten worden genomen voor het kunstenaarsstatuut. Dat stemt mij allemaal wel hoopvol, maar die monitoring blijft niettemin belangrijk. Indien organisaties er niet in slagen om hun mensen op een deftige manier te verlonen, moeten daar achteraf de nodige bemerkingen, sancties of evaluaties aan verbonden worden.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Mijnheer Meremans, dank u voor de terechte vraag. U wijst op een probleem dat zeer acuut is en dat helaas niet uniek is voor de podiumkunstenaars. Dat bleek vorig jaar al uit het andere onderzoek naar de sociaal-economische positie van de professionele kunstenaar in Vlaanderen. Wij hebben daar toen al op gewezen in de plenaire vergadering. Ondertussen is de situatie inderdaad niet verbeterd.

Mijnheer Meremans, u en de minister wezen erop dat die groep podiumkunstenaars een solidariteitsverklaring ondertekende om collectief te gaan werken onder de barema's van de collectieve arbeidsovereenkomst. Dat op zich is natuurlijk heel schrijnend. Er is een evidente link met het feit dat op de werkingsmiddelen werd bespaard, wat nog niet werd rechtgezet. Ook daarop heb ik vorige week gewezen. Dit leidt tot een pak burn-outs in een heel gedreven sector. Daarom hebben wij, samen met de collega's van Groen, een resolutie uitgewerkt om de burn-outs in de sector aan te pakken. We zullen die resolutie indienen. Mijnheer Meremans, u staat daar vooraan. De problematiek ligt u ook na aan het hart. Wij hopen dat de meerderheid deze resolutie samen met ons wil ondertekenen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij ook aan bij de collega's die de vraag hebben gesteld en diegenen die zich daarbij aansluiten. Minister, dit probleem kan maar op twee manieren worden aangepakt. Er moet niet alleen bij de aanvraag van de subsidies een controle zijn of de zakelijke cijfers kloppen, bijvoorbeeld die van de verloning. Er moet ook een steekproefgewijze controle zijn van de praktijk. Dat ontbreekt nog. We kunnen niet anders dan vaststellen dat er veel misbruiken zijn en dat we daar iets aan moeten doen. Ik wil er ook voor pleiten dat de inspanningen die nu in Vlaanderen een beetje versnipperd zijn – het oKo-charter, het handvest voor de kunstenaars waarnaar u ook verwijst, het solidariteitsdocument – zouden uitmonden in een globale aanpak van de sector.

Ik zou graag verwijzen naar het, overigens op een Vlaams idee gevestigd, Fair Practice Label, dat gisteren in Amsterdam voor de Nederlandse kunstenaars is gelanceerd. Het is een samenwerking tussen de overheid en het veld, de fondsen enzovoort in Nederland.

Ik denk dat u eens rond de tafel moet zitten met de actoren die u hebt genoemd, om na te gaan hoe we dat samen, eventueel met een piepkleine ondersteuning, maar vooral met vereende krachten, ook voor Vlaanderen kunnen waarmaken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik ga graag in op de suggestie van de heer Caron. Ik denk inderdaad dat het een verantwoordelijkheid is van de overheid en anderzijds ook van de sector. Want je voelde in de discussie rond het solidariteitshandvest ook wel het spanningsveld tussen de programmatoren en de huizen die zo veel mogelijk hun plannen willen uitvoeren en de acteurs – of beter, de kunstenaars in het algemeen –, die zeiden: 'Ja, maar wij willen daar niet de slechts betaalde schakel van zijn.'

En soms zul je dan ook het debat moeten voeren over of je misschien een heel klein beetje minder moet doen, maar beter betaald. Dat debat mogen we niet uit de weg gaan.

Aangezien ik oKo toch binnen enkele weken zie over een ander gespreksonderwerp, dat we morgen in de commissie zullen behandelen, wil ik dat ook met hen opnemen om te bekijken, met anderen, met de fondsen – u zegt het, mijnheer Caron – hoe we daar toch tot een bijkomende afspraak, een verbintenis kunnen komen bovenop en naast de cao. Ik ben ook bereid om te bekijken hoe we met steekproefcontroles een en ander nog wat kunnen verbeteren. Ik ben het eens met de heer Meremans, die zegt: 'Als blijkt dat bepaalde organisaties dat systematisch niet goed genoeg doen, dan moeten daar een aantal consequenties aan vasthangen.'

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega's, ik bedank jullie voor jullie constructieve bijdrage. De minister haalt het aan: we hebben er eigenlijk voor gekozen om minder

organisaties te ondersteunen. Maar dan is het ook aan hen om die correcte verloning toe te passen. Ze moeten inderdaad het evenwicht zoeken tussen diverse actoren bij gewijzigd financieel beheer. Maar dan moet men niet gaan zoeken naar de zwakste schakel, om daarop dan te besparen. Die praktijken moeten werkelijk een halt worden toegevoerd.

Ik kijk uit naar de zaken die de heer Caron naar voren heeft gebracht, zoals het Fair Practice Label. Er is op dat vlak nog werk voor de commissie. We zullen dat allemaal in de gaten houden en blijven monitoren. We zullen dit ongetwijfeld volgend jaar of binnen x-aantal maanden opnieuw kunnen evalueren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de inspanningen van de Vlaamse overheid voor de kennis van het Nederlands in Brussel, naar aanleiding van de Actiris-VDAB-campagne met Vincent Kompany als boegbeeld

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, goedemiddag. Afgelopen maandag kopte de krant Le Soir: 'Le néerlandais est essentiel'. En, collega's, dat waren ook de woorden van de directeur-generaal van Actiris tijdens de lancering van de campagne 'J'apprends le flamand avec Vincent'.

Waarover gaat dat, collega's? Het gaat over een samenwerking tussen VDAB en Actiris, die een betere kennis van het Nederlands in Brussel promoten door een rolmodel naar voren te schuiven. En dat is niemand minder dan Vincent Kompany, een geboren en getogen Brusselaar, die minstens tweetalig is. Ik denk dat dit een zeer, zeer sterk signaal is.

Collega's, het Nederlands is essentieel. Het is ook – en we weten dat – een motor voor opwaartse sociale mobiliteit. Ik geef twee eenvoudige cijfers. In de helft van de vacatures die in Brussel lopen via Actiris wordt tweetaligheid, of toch kennis van het Nederlands, vereist. En negen op de tien jobs in Brussel zijn van de dienstensector. De kennis van het Nederlands opent dus deuren.

Het opent ook een tweede luik, namelijk het luik van de samenwerking tussen VDAB en Actiris, die de Brusselaars leidt of kan leiden naar jobs in het Vlaamse Gewest, of zeg maar: in de Rand. Daarover straks misschien meer.

De overheid zet, naast de samenwerking tussen Actiris en VDAB, ook stappen voor een betere kennis van het Nederlandstalig onderwijs – zeer belangrijk –, via het gekende Huis van het Nederlands, en ook een verhoogde zichtbaarheid van de Nederlandstalige voorzieningen via bijvoorbeeld het N-logo.

Minister, binnen die meervoudigheid van promoties en investeringen moet men er altijd voor zorgen dat die op elkaar afgestemd zijn of blijven. Hoe past deze campagne van VDAB en Actiris in het bredere beleid van de Vlaamse Regering voor een betere kennis van het Nederlands in Brussel?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik wil eerst even aanstippen dat het wel degelijk een campagne is van Actiris, ondersteund door VDAB. Ik wil zeker mijn tevredenheid met het halfroond delen door te zeggen hoe historisch het wel is dat een gewestelijke arbeidsbemiddelingsorganisatie eindelijk voluit gaat voor de kennis van het Nederlands als taal van de sociale mobiliteit. Het was 25 jaar geleden moeilijk denkbaar. Men dacht dat het allemaal te maken had met cultuurpolitiek van de Vlamingen. Men

heeft dan wel gaandeweg taalcheques in het arbeidsbemiddelingsbeleid ingebracht. Nu met een toch wel heel bekend rolmodel vooral in de Franstalige media gaan zeggen 'Jullie moeten Nederlands leren, net zoals ik, en dan geraak je verder in het leven', is toch wel een heel belangrijk signaal. Ik ben daar zeer verheugd over.

Om op uw vraag te antwoorden, wil ik zeker nagaan hoe we met de inspanningen die we nu doen, voornamelijk met het Huis van het Nederlands, ons daar nog beter op kunnen aligneren. Ik bedoel het volgende. We zijn nu al het grootste Huis van het Nederlands. Er worden meer lessen Nederlands gegeven in het Huis van het Nederlands in Brussel dan in Antwerpen of in Gent. Het is zeker geen wedstrijd, maar ik wil toch even aangeven hoe belangrijk het Nederlands in Brussel aan het worden is en hoeveel mensen het willen leren, nog voor deze campagne. Ik wil graag met het Huis van het Nederlands nagaan hoe we de lessen nog kunnen uitbreiden indien nodig, maar ook nagaan hoe we vanuit verschillende invalshoeken de soorten lessen nog verder kunnen uitbreiden. Sommigen willen een basiskennis verwerken, maar anderen willen vooral oefenen in de praktijk en niet bij het eerste beste contact in Brussel stuiten op een vriendelijke Nederlandstalige botsen die zegt 'Zeg het maar in het Frans'. We hebben daar een aantal manieren voor om dat te verbeteren.

Ik denk dat op die manier 'Een taal meer is een brood meer op tafel' echt realiteit aan het worden is in Brussel, niet alleen in het Nederlandstalig onderwijs maar zeker ook met het mooie samenspel tussen Actiris, VDAB en het Huis van het Nederlands. Daar gaan we resoluut voor.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb goed geluisterd, maar ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken om de realiteit van Brussel toch nog eens te onderstrepen. Er is een grote jeugdwerkloosheid die natuurlijk een dalende trend kent, dag in dag uit, maar die toch zeer hoog blijft. En er is een zeer hoge laaggeschooldheid. Dat zijn twee prangende problemen. En dat geeft ons de kans om via het bijspijkeren van het Nederlands elk individu aan te sporen om zelf een oplossing te vinden, om zo aan een job te geraken, ook een job buiten Brussel in de Rand en op die manier een heleboel knelpuntberoepen in te vullen. Dat is een uitdaging. Het zorgt ook voor een onwaarschijnlijke win-winsituatie.

Ik wil er dus niet zozeer een vraag van maken, maar eerder een oproep om er samen voor te zorgen dat de meerwaarde van die campagne nog groter wordt gemaakt, ook in samenwerking natuurlijk met minister Muyters, want het is in de duurtijd van die campagne dat je werkelijk de toegevoegde waarde ervan kunt herkennen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ook onze fractie denkt dat deze campagne een uitstekend initiatief is van Actiris, zeker met de keuze van Vincent Kompany. Ik denk dat we het er kamerbreed over eens zijn dat kennis van talen ongeloflijk belangrijk is, en zeker voor Brusselse jongeren om Nederlands te leren naast andere talen. Het is een belangrijke hefboom voor sociale mobiliteit, zoals de collega daarnet zei.

De beste manier om jongeren in Brussel Nederlands te laten leren, is hen binnentrekken in het onderwijs. Helaas is er, ondanks extra inspanningen en een nieuwe school, nog altijd een capaciteitsprobleem.

De Huizen van het Nederlands spelen, zoals de minister ook al zei, een belangrijke rol. Ik hoor het u graag zeggen, minister, en ik wil u ondersteunen bij uw vraag naar extra ondersteuning voor de Huizen van het Nederlands en bij het nagaan hoe u kunt faciliteren dat ze samenwerken met andere actoren zoals bijvoorbeeld Actiris.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Le Vif en De Morgen hebben een tijdje geleden een onderzoek gepubliceerd over het imago van het Nederlands bij Franstalige jongeren. Er kwam uit dat Franstalige jongeren het Nederlands lelijk, moeilijk en nutteloos vinden. Dat is natuurlijk geen goede zaak en dat moeten we keren. We zullen jongeren moeten verleiden om het Nederlands mooi te vinden, want zeggen dat het nodig is om later een job te vinden, is vaak niet genoeg.

Ik denk dat mensen als Kompany – echte helden, hij is een volksheld in Brussel – van onschatbare waarde zijn. In die zin waardeer ik de campagne enorm en vind ik het echt goed.

Tegelijk, dat is misschien slecht nieuws, is er dat imago, maar ik voel dat in Brussel een openheid is ontstaan in de laatste decennia naar dat Nederlands. Mensen gaan beseffen hoe belangrijk het is. Die openheid moeten we nu omarmen. Er zijn ouders die hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs willen sturen, of naar het voetbal enzovoort. Het is van belang dat de Vlaamse overheid die brug slaat. We moeten die openheid omarmen en onze scholen openzetten voor die jongeren, zorgen dat ons aanbod hen bereikt, en ons niet terugplooiën en zeker niet terug op onszelf vallen. Dat is niet iets wat u doet, minister, maar dat is wel een tendens die soms merkbaar is in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister, dames en heren, we kunnen natuurlijk enkel toejuichen dat de Brusselse instellingen eindelijk het initiatief nemen om het Nederlands te promoten. U hebt het ook gezegd: het is historisch. Het is misschien ook wel laat, maar eindelijk gaat men er voluit voor. We zijn dus blij dat dit eindelijk gebeurt en dat er een samenwerking is tussen VDAB en Actiris. We weten allemaal, en ondertussen begint dat toch door te dringen in onze stad, dat het Nederlands een vorm is van opwaartse sociale mobiliteit. Het is een taal van vooruitgang. Het is een middel om iets meer te bereiken hier in Brussel. Heel wat Frans- en anderstaligen erkennen dat ondertussen.

Helaas, minister, moet ik toch zeggen dat het een beetje ironisch is dat bepaalde werknemers van Actiris hier in Brussel zelf geen Nederlands kennen en er niet in slagen om Nederlandstalige werkzoekenden te helpen.

Goed dat men het Nederlands stimuleert, maar ook begrijpelijk dat men tegelijk vanuit de Brusselse Regering de luchthaven blijft tegenwerken. Ik hoop dat daar snel een oplossing wordt gevonden.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, is kennis van het Nederlands voldoende om een job te vinden? Neen, maar het is wel, zoals al gezegd, een sleutel die meer deuren kan openen, want 95 procent van de Brusselse werkzoekenden kent geen Nederlands, en er zijn wel een hoop vacatures. Het is onze taak als Vlaamse Gemeenschap om zo veel mogelijk kansen te creëren voor onze Brusselaars door voldoende en goede kinderopvang te organiseren en door zwaar te investeren in het Nederlandstalige onderwijs. Daar hebben nog nooit zoveel leerlingen in dat onderwijs gezeten als vandaag. Dat zijn kansen die we geven aan de Brusselaars. Dat zijn kansen die ze moeten grijpen. We moeten ervoor zorgen dat van de wieg tot de arbeidsmarkt zo maximaal mogelijk in het Nederlands vorming en ondersteuning gegarandeerd kan worden.

Ik ben zeer blij met deze campagne van Actiris. Misschien kent u zelfs de bedenker ervan, minister, ... (*Minister Sven Gatz schudt van nee*)

Chapeau voor Actiris.

Minister Sven Gatz: Dank u wel voor de bijkomende kamerbrede steun voor deze goede evolutie.

Ik wil u er nog even aan herinneren dat specifiek in het onderwijs nog grote investeringen op stapel staan in grote scholen in Koekelberg, in Molenbeek aan het Weststation, wellicht ook in Molenbeek in de havenbuurt van Tour & Taxis, en in Schaarbeek. We zijn dus zeker niet aan het einde van onze investeringsronde.

Daarnaast is het zo dat ik zal kijken hoe het Huis van het Nederlands en andere actoren, Muntpunt bijvoorbeeld, nog beter kunnen samenwerken met Actiris.

Mijnheer Bajart, de samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Actiris wordt momenteel heronderhandeld. Het is de bedoeling om begin volgend jaar een nieuwe overeenkomst te hebben. Men heeft daar toch ook wel belangrijke stappen gezet de laatste tien jaar. Men is zeker toe aan nog verdere samenwerking. Ze zitten ook in hetzelfde gebouw. Dat is geen toeval, dat is een gezamenlijke keuze geweest. Ik kan me voorstellen dat we nog heel wat Brusselaars die werk zoeken, naar de Vlaamse Rand en ook naar die luchthaven kunnen leiden. Dat is heel belangrijk om daar op die manier een sterk economisch weefsel in en rond Brussel gezamenlijk te versterken.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik dank de minister voor zijn antwoord, maar vooral de collega's voor hun opmerkingen die de boodschap onderstrepen en duidelijk maken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.40 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.51 uur.*

MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Els Robeyns en Bart Caron tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van de Vlaamse handhaving van de wetgeving over het dierenwelzijn – 1274 (2017-2018) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Els Robeyns en Bart Caron tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van de Vlaamse handhaving van de wetgeving over het dierenwelzijn.

De bespreking is geopend.

De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik dacht, als de Catalanen extra aandacht verdienen, de dieren ook.

Collega's, het is vandaag Werelddierendag. Dat zal jullie misschien niet zijn ontgaan. Over de plaats van dieren in onze samenleving zijn we het in dit parlement niet eens, voor alle duidelijkheid. De plaats van vlees in ons voedingspatroon, in de productie in Vlaanderen is altijd het onderwerp van hevig debat, zo ook deze ochtend trouwens in de commissie Landbouw, voor de commissieleden en de collega's

die daar aanwezig waren. Ikzelf ben zeer kritisch ten aanzien van de vleesproductie, maar er zijn heel wat andere collega's in dit parlement die vlees een uitdrukkelijke plaats willen blijven geven in de economie in Vlaanderen, in ons voedingspatroon. Dat zou zelfs een belangrijk onderdeel zijn van ons voedingspatroon.

Waar we het wel over eens zijn, is dat gruwel ten aanzien van dieren onaanvaardbaar is. Daar zijn we het eigenlijk allemaal over eens. We zijn het er ook over eens dat handhaving noodzakelijk is opdat die gruwel niet meer gebeurt. We zijn het er ook over eens dat de handhaving vandaag eigenlijk tekortschiet. We hebben daar al diverse keren over gedebatteerd, in de commissie Dierenwelzijn dan, en ik merk dat daar toch een grote eensgezindheid bestaat dat er meer moet gebeuren dan vandaag het geval is.

De analyse van wat er precies misloopt, wat de knelpunten zijn, daar zijn we het dan waarschijnlijk al wat minder over eens. Laat dat nu net de aanleiding zijn voor deze motie. We weten vandaag immers dat er heel wat misloopt in de slachthuizen. We hebben de undercoverbeelden gezien van het Exportslachthuis Tielt, van het slachthuis in Izegem. We weten ook dat er al enkele jaren meldingsformulieren, inspectieverslagen opduiken die stellen dat er in die twee bewuste slachthuizen een en ander misloopt. Toch moeten we blijkbaar wachten op de undercoverbeelden van een dierenrechtenorganisatie om tot grootschalige actie over te gaan, zijnde het voorlopig sluiten van een slachthuis, zijnde het opstellen van een actieplan.

Hoe komt dat? Wel, dat is nu net de vraag die ik hier voorleg. Laten we dat onafhankelijk laten onderzoeken door onze gerespecteerde waakhond, het Rekenhof. Daarvoor bestaat het ook. Voor alle duidelijkheid, dit is geen motie van wantrouwen ten aanzien van een minister, en zeker geen motie van wantrouwen ten aanzien van veel inspecteurs die dag in dag uit net bekommerd zijn om die problematiek en controles uitvoeren. Zij zijn het zelf die zeggen dat het vandaag misloopt en dat er meer moet gebeuren. Wel, laten we nu eindelijk eens grondig onderzoeken wat er misloopt en op basis van dat rapport van het Rekenhof kunnen we als parlement ook een aantal aanbevelingen doen aan de regering waarmee we het dierenwelzijn in Vlaanderen grondig kunnen verbeteren, zeker in de slachthuizen.

Collega's, ik hoop dus op de steun van iedereen, kamerbreed.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp-a): Voorzitter, wij ondersteunen heel graag mee de motie, omdat het toch wel spijtig is dat we telkens opnieuw worden geconfronteerd met wantoestanden dankzij undercoverbeelden, terwijl met een goed werkende dierenwelzijnsinspectie zulke wantoestanden eigenlijk door de inspectie aan het licht zouden moeten komen. Er zouden geen undercoverbeelden nodig moeten zijn. Daarom kan volgens ons zo'n audit of doorlichting zeker zinvol zijn, in de hoop dat we in de toekomst een meer performante dierenwelzijnsinspectie zouden kunnen hebben.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ook van mijn kant en vanwege onze fractie wil ik, uiteraard als mede-indiener, deze motie sterk verdedigen. Ik zou er zeker aan willen toevoegen dat ze niet gericht is tegen de minister, omdat dat misschien wel eens de reden zou kunnen zijn om ertegen te zijn. Neen, dat is het niet. Wij waarderen de inspanningen die gebeuren. We zien ook de uitbreiding van de Inspectiedienst Dierenwelzijn. Niettemin zijn er ook een aantal elementen die wijzen op een minder goed functioneren, bijvoorbeeld de samenwerking tussen onze Inspectiedienst Dierenwelzijn en het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

We kunnen de performantie van de handhaving en het toezicht enkel in kaart brengen indien we een neutrale instantie met een doorlichting kunnen belasten.

Financiële en organisatorische elementen spelen een rol. Een doorlichting door het Rekenhof kan een bouwsteen zijn om dit te versterken. Dit zou eigenlijk het beleid van onze minister versterken, en dat is wat we willen doen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, het is positief dat iedereen wil meedenken over oplossingen. We hebben de gebeurtenissen van de afgelopen maanden allemaal, over alle partijgrenzen heen, zeer sterk veroordeeld. We hebben daar in de commissie een zeer goed debat over gevoerd. We zijn het er allemaal mee eens dat er heel wat veranderingen moeten komen.

De voorliggende motie verbaast me wel een beetje. Op 19 september 2017 heeft de minister in de commissie een aantal initiatieven aangekondigd. De Vlaamse overheid zal de controles opnieuw zelf uitvoeren. Om te zorgen dat ze goed gebeuren, wil de minister hier echt op inzetten. Hij heeft tevens aangekondigd dat hij een onafhankelijke externe expert zal aanstellen om te analyseren wat momenteel misloopt in de slachthuizen en om op basis daarvan oplossingen aan te reiken. In zijn Septemberverklaring heeft de minister-president verklaard dat budgetten zullen worden vrijgemaakt om dit concreet uit te voeren.

Mijnheer Caron, u hebt verwezen naar de uitbreiding van de inspectiedienst Dierenwelzijn. Die mensen zijn pas in juni of juli 2017 gestart. Alvorens verdere stappen te zetten, moeten we hun even de kans geven om zich in te werken.

Misschien weet niet iedereen dit, maar ik vind de motie vooral een beetje raar omdat Audit Vlaanderen dit voor 2017 heeft geagendeerd. Er komt een proces-audit inzake dierenwelzijn.

Ik concludeer dat we de voorliggende motie om twee redenen niet zullen steunen. Ten eerste heeft dit weinig nut. Er zijn heel wat veranderingsinitiatieven gestart en we moeten ze de kans bieden om doorgang te vinden. Ten tweede zou het dubbel werk zijn met het werk dat Audit Vlaanderen momenteel levert.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, het afgelopen jaar zijn we veelvuldig geconfronteerd met de afschuwelijke en gruwelijke beelden van dierenmishandeling. We hebben het daar in de commissie al over gehad. Uit de voorvallen zijn conclusies getrokken. Uit elk schandaal zijn, soms met spoed, maatregelen voortgevloeid. Die maatregelen zijn soms verregaander dan wat oorspronkelijk was bedoeld of geïmplementeerd. Het resultaat is meer transparantie en bijgevolg meer gelegenheid tot controle. De handhaving van de dierenwelzijnsregelgeving en de controle door de overheid vormen precies de pijnpunten die naar aanleiding van de wantoestanden in enkele slachthuizen aan de oppervlakte zijn gekomen.

Mijnheer Caron, u hebt daarnet verwezen naar de discussies die tussen het FAVV en de dienst Dierenwelzijn zijn ontstaan. Dat was uiteraard een triest en overbodig steekspel.

Mijnheer Sanctorum, het is duidelijk dat de performantie van de controle de belangrijkste bekommernis in de motie is. Het is goed dat dit duidelijk wordt gesteld. Mijn fractie heeft, voor alle duidelijkheid, veel begrip voor de motie die u hebt ingediend en die door de oppositie wordt gesteund. Wij steunen de motie niet. De hamvraag is of een onderzoek door het Rekenhof momenteel aan de orde is.

Mijnheer Engelbosch, u hebt daarnet aangehaald dat we niet mogen vergeten dat de Vlaamse overheid nog maar enkele jaren daadwerkelijk de bevoegdheid voor dierenwelzijn uitoefent. Het beleid bevindt zich momenteel in een stroomversnelling. Het

beleid is in volle uitvoering, maar is uiteraard nog lang niet voldragen. Nog niet zo lang geleden heeft de minister in de commissie aangekondigd dat hij denkt aan de installatie van een Vlaamse controledienst. Hij denkt eraan een onafhankelijke externe expert de opdracht te geven na te gaan of en op welke manier dit een meerwaarde kan betekenen.

Dat is de reden waarom mijn fractie de voorliggende motie niet zal steunen. We willen de minister eerst de kans bieden om de verschillende initiatieven die hij recent heeft aangekondigd, in uitvoering te brengen. Dit moet gebeuren met de uitdrukkelijke ambitie op het vlak van dierenwelzijn tot een meer performante controle te komen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Door de onaanvaardbare toestanden omtrent dierenmishandeling waarvan we de voorbije weken en maanden getuige zijn geweest en die hier door alle fracties unaniem zijn veroordeeld, denk ik dat we het er met zijn allen over eens zijn dat de Vlaamse Regering ervoor moet zorgen dat de Vlaamse inspecteurs beter en meer kunnen controleren en inspecteren. Daarover loopt inderdaad een expertise-onderzoek, maar wij zijn van mening dat het geen kwaad kan dat er nu tegelijkertijd een onderzoek door het Rekenhof komt naar de performantie van de Vlaamse handhaving van de dierenwelzijnswetgeving. Daarom zullen wij, om gelijkaardige redenen als de eerste drie sprekers, deze motie ook steunen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik dank de collega's voor hun reacties. Ik betreur de defensieve houding van de meerderheidspartijen ten zeerste, want zoals collega Caron daarnet benadrukte, is dit geen offensief vanuit de oppositie. Het is veeleer het instrument bij uitstek van het parlement aanreiken om dit eens grondig te bekijken, en dat onpartijdig te laten gebeuren. Er wordt verwezen naar de doorlichting van de slachthuizen. Die loopt inderdaad. Ik ben er zelf altijd vragende partij voor geweest. Maar dat heeft niets te maken met een systeemanalyse van de handhaving inzake dierenwelzijnswetgeving. Dat zijn twee totaal verschillende zaken.

We zijn het er eigenlijk allemaal over eens dat die handhaving niet vlot verloopt. Dat verdient toch wel een grondig onderzoek van het Rekenhof? Ik ben blij dat Audit Vlaanderen ook bezig is met een onderzoek. Ik heb daar inderdaad niet de exacte details van, maar het Rekenhof is hét instrument om een grondig en breed onderzoek te laten voeren, als het gaat over bijvoorbeeld handhaving van dierenwelzijnswetgeving.

Ik zie geen redelijk argument om dit weg te stemmen. Waarom zou je dit nu wegstemmen? Ik kan alleen maar een politieke reden verzinnen. En als het een politieke reden is, dan vind ik het echt heel spijtig dat de dieren daar het slachtoffer van moeten zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik had dezelfde bedenking als collega Sanctorum. Het gaat over de wetgeving en de toepassing ervan, voorzitter, collega's, die we in essentie als parlementair werk moeten bekijken. De handhaving, de uitvoering, is de praktijk van de minister. Dat is zijn taak. Wij moeten kijken of die wetgeving voldoet om een goede handhaving te realiseren. De wetgeving analyseren, dat is onze opdracht. We hebben daarvoor een eigen instituut. Ik zou het jammer vinden dat we dat niet doen. Dat doet niets af aan de inspanning van de minister, die wij waarderen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega's, we hebben vanuit de meerderheid absoluut geen defensieve houding in dit verhaal. Het enige wat ik gezegd heb, en ik wil het nog eens herhalen, is dat wij dubbel werk gaan doen. Het is zelfs driedubbel werk. We zitten inderdaad met Audit Vlaanderen dat die oefening gaat maken, waar u niet van op de hoogte was. En de minister heeft gezegd dat hij een externe expert aanstelt, die de volledige analyse moet gaan doen en die dan met oplossingen moet komen. En dan gaan we verder.

Het zou dus een driedubbele opdracht zijn om dit nu vandaag goed te keuren. Dat is de enige reden. Dat heeft absoluut niets te maken met processen van meerderheid en oppositie.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het is duidelijk dat dit geen steun zal krijgen van de meerderheid, maar ik wil nog één zaak aanhalen. Het kan een verbetering zijn dat er nu een soort Vlaamse inspectie echt aanwezig zal zijn op de slachtvloeren. Dat is wat de minister heeft aangekondigd. Maar we zijn er ook niet zeker van dat dat de grote verbetering is. We weten vandaag eigenlijk niet of daarmee de grote verandering inzake handhaving zal gebeuren. Ik ondersteun het wel.

En collega De Vroe, u zegt dat we nog maar een paar jaar bevoegd zijn. Ik zou zeggen: we zijn ál een paar jaar bevoegd. Het is spijtig dat we die analyse nu pas maken. Dus als we een stap voorwaarts zetten met die Vlaamse inspectie op de slachtvloer, dan ben ik de eerste om dat te ondersteunen. Maar denkt u nu echt dat we daarmee heel de zaak zullen oplossen? Ik vrees dat dat naïef is. Ik denk dat we daarvoor nu eens het Rekenhof mogen inschakelen, om alles eens in detail door te lichten, het onafhankelijk te bekijken en oplossingen aan te reiken. Ik vind het spijtig dat dat nu geen steun krijgt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE

Benoeming van een lid van de raad van bestuur

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 7 mei 2004 houdende oprichting van een Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie bij het Vlaams Parlement de benoeming van een lid van de raad van bestuur van dat instituut, ter vervanging van de heer Patrick Develtere, ontslagnemend, destijds benoemd op voordracht van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft bij brief van 12 september 2017 de heer Peter Wouters – niet Peter Wouters die bij ons in het parlement zit – voorgedragen.

Vraagt iemand hieromtrent nog het woord? *(Neen)*

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Peter Wouters benoemd tot lid van de raad van bestuur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Vanbesien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië
– 1284 (2017-2018) – Nr. 1**

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum
– 1287 (2017-2018) – Nr. 1**

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Van Besien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië.

De heer Chris Janssens heeft bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

Ik veronderstel dat het parlement het eens met die voorstellen tot spoedbehandeling, aangezien alle partijen dit hebben ingediend? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat de voorstellen van resolutie van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Van Besien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië en van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum onmiddellijk worden behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Van Besien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië en van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum.

Ik stel voor de besprekingen van de twee voorstellen van resolutie samen te voegen tot één enkele bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Voorzitter, collega's, voor het aantreden van premier Rajoy was er een open communicatielijn tussen Barcelona en Madrid. Op 21 december 2011 werd de heer Rajoy premier van Spanje. Direct na zijn aanstelling werden er zo snel mogelijk nieuwe rechters aangeduid in het Spaanse hoogerechtshof. De dialoog met de Catalanen werd teruggeschroefd en uiteindelijk onmogelijk gemaakt. De Catalaanse overheid vroeg in de periode van toen tot nu negentien keer om de dialoog aan te gaan, evenwel zonder respons.

Ondertussen gebeurden er de volgende feiten. De veroordeling van Catalaans minister-president Mas wegens het houden van een referendum in 2014. De veroordeling van parlementsvoorzitter Forcadell voor het toestaan van een parlementair debat over een ingediende resolutie met betrekking tot de onafhankelijkheid. De waarschuwing van het Grondwettelijk Hof aan de Catalaanse regeringsleden en een honderdtal hoge ambtenaren ter voorkoming van het referendum. De Spaanse justitie dagvaardt de 700 burgemeesters die hun toestemming hebben gegeven om publieke ruimte te gebruiken voor het referendum. Huiszoekingen van de Guardia Civil bij drukkerijen en personeel, personeel dat materiaal drukte voor het referendum. De directeur werd nadien in beschuldiging gesteld. Madrid dreigt met vervolging van Catalaanse parlementsleden. De Guardia Civil arresteert dertien ambtenaren en topambtenaren van de Catalaanse overheid. De Catalaanse politie wordt onder voogdij geplaatst van het ministerie van Binnenlandse Zaken van Spanje. Vandaag nog vernam ik dat het Spaanse gerecht de Catalaanse politiechef vervolgt omdat hij oproer zou veroorzaken.

De algemene procureur van het Grondwettelijk Hof vaardigt een richtlijn uit voor de Mossos d'Esquadra, de Catalaanse politie, om alle referendummaterialen in beslag te nemen en de burgemeesters die meewerken te arresteren. Er worden websites offline gehaald. De budgettaire rechten van de Catalaanse academici en onderzoeksinstellingen worden herroepen en hun financiering geblokkeerd. Dit is, collega's, slechts een kleine opsomming van de feiten.

Tot in oktober. In oktober, de dag van het referendum, een heuglijke dag eigenlijk voor de democratie, maar tegelijkertijd ook een vreselijke, een vreselijke dag voor de democratie. Collega's, ik was daar. Ik heb al heel veel waarnemingen gedaan, verkiezingswaarnemingen op vele plaatsen in de wereld, in landen als de Verenigde Staten maar ook Macedonië en Tadzjikistan. Maar wat ik vorige zondag gezien heb, had ik nog nooit meegemaakt, nog nooit. Catalanen die bekend en te loven zijn om hun vreedzaamheid, hebben dit de laatste weken trouwens meermaals bewezen met hun optochten. Geen incidenten, nergens hebben we rellen of andere dingen gezien waaruit zou blijken dat zij niet vredelievend te werk zouden willen gaan. De enthousiaste vrijwilligers en kiezers die enkel van hun democratisch recht gebruik willen maken, werden hardhandig uit elkaar geslagen. Wat een feest voor de democratie moest worden, werd Spaanse gruwel. De overgrote meerderheid van de Catalanen wilde gaan stemmen, voor of tegen de onafhankelijkheid, dat doet hier eigenlijk niet ter zake. Wat wel ter zake doet, is dat die mensen zich wilden uitspreken, hun eigen toekomst wilden bepalen. Dat is, collega's, wat het recht op zelfbeschikking betekent.

Wat er toen gebeurde, noem ik pure horror, terreur van de bovenste plank door de Spaanse politie tegen de Catalaanse bevolking. Niets of niemand werd ontzien. Overgrootouders, grootmoeders, grootvaders, ouders met jonge kinderen, mindervaliden, jongeren, ook internationale waarnemers, iedereen moest eraan geloven. Stokslagen, vuistslagen, stampen, vrouwen die met de haren van de trappen werden gesmeten... Excuseer, collega's, maar terwijl ik het vertel, komen de beelden terug.

Collega's, uiteindelijk vallen er meer dan negenhonderd gewonden, allemaal gewone burgers, mensen zoals u en ik, mensen zoals mijn kinderen, mijn dochters,

mijn familie. En dat allemaal door een gemaskerde staatspolitie, want de gezichten van die politiemensen konden we niet zien, die waren bedekt.

Niet alleen de mensen werden aangevallen, ook het materiaal, heel veel gebouwen, schoolgebouwen. Er waren vernielingen van computers in scholen die niets met het referendum te maken hadden – laat dat duidelijk zijn – maar ook verkiezingsmateriaal, stembussen en stembiljetten: alles werd in beslag genomen en vernield. Voor honderdduizenden euro aan schade werd aangericht aan de gebouwen, aan de deuren, aan de ingang. Echte vernielingen. Hallucinant. Gruwelijk. Dit heeft echt niets te maken met een democratie. Dit heeft alles van een hardvochtige, meedogenloze dictatuur.

En dan, collega's, als kers op de taart, gaat de repressie en de intimidatie vandaag gewoon verder, onder de regie van premier Rajoy, die nu ook dreigt met artikel 155. Ze gaan de macht in Catalonië willen overnemen en zullen hiervoor het Spaanse leger kunnen inzetten. Je zou denken: 'Zover zullen ze wel niet gaan'. Wel, collega's, ik heb ondertussen ook vernomen dat het Spaanse leger op dit ogenblik op weg is richting Catalonië.

Het is Europa, beste vrienden, Europa 2017.

Dat de nooit door iemand verkozen koning Felipe geen verzoenende hand uitstak om te proberen zijn volk te verenigen maar wel partij kiest voor de Spaanse repressie, vind ik onbegrijpelijk. Vanmiddag heeft de vicevoorzitter van de Europese Commissie, de heer Timmermans, in het Europese Parlement uitspraken gedaan en ik citeer: "Elke overheid moet de rechtstaat beschermen. Dat vereist soms het proportioneel gebruik van geweld". Collega's, hebben jullie goed gehoord dat dit vandaag in Europa allemaal kan en dat dit door een EU-commissaris, een vicevoorzitter van de Europese Commissie, kan worden gezegd? Dat gaat er bij mij niet in. Hier moeten we een antwoord op bieden.

Daarom veroordelen wij, gelukkig over de partijgrenzen heen, als Vlaams Parlement ten strengste het buitensporige geweld dat de Spaanse autoriteiten hebben gebruikt tegen Catalaanse burgers op 1 oktober, omdat geweld nooit de oplossing kan zijn voor politieke conflicten. We roepen de Spaanse en Catalaanse regeringen op om een proces van de-escaleren in gang te zetten, om zo snel mogelijk samen aan tafel te gaan zitten en een vreedvolle en democratische oplossing te vinden voor dit conflict.

Daarom vragen wij met dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering om het geweld dat is gebruikt tegen de Catalanen die hun stem wilden uitbrengen uitdrukkelijk te veroordelen, om zowel bij de Spaanse als Catalaanse regering aan te dringen op politieke dialoog en overleg, en last but not least om er bij de internationale gemeenschap op aan te dringen om een bemiddelende rol te spelen tussen de Spaanse en Catalaanse regering om tot een vreedzame en duurzame oplossing te komen. (*Applaus bij de meerderheid, sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, dames en heren, het geweld dat we zondag hebben gezien op de dag van het referendum in Catalonië, laat sporen na. Het heeft ons geschokt en bemoeilijkt de zo noodzakelijke politieke dialoog. Geweld kan nooit een oplossing zijn om tot een duurzame maatschappelijke oplossing te komen. In Spanje en Catalonië is er nood aan dialoog met respect voor het democratische en wettelijke kader.

De vraag naar meer autonomie, of nu zelfs onafhankelijkheid van Catalonië, moet ook binnen een Europese context geduid worden. Globalisering en de geïntegreerde Europese markt zetten de nationale staatsgrenzen steeds meer onder

druk. De klassieke natiestaten zoals die in negentiende eeuw zijn ontstaan en in de twintigste eeuw verder zijn gegroeid, hebben momenteel veel van hun macht en voor een stuk ook hun bestaansredenen verloren.

Ze verliezen aan belang door de bevoegdheidsoverdracht aan de Europese Unie, door grote handelsblokken en door een steeds sneller globaliserende wereld. Landsgrenzen vervagen en staten worden steeds afhankelijker van elkaar. Wederzijdse afhankelijkheid wint aan belang ten koste van soevereiniteit. Of zoals een journalist ooit schreef: "De natiestaat staat machteloos tegenover een economie die lak heeft aan landsgrenzen."

In een wereld die globaliseert gaan veel mensen op zoek naar wortels en naar een lokale of regionale identiteit. Ook de Europese Unie speelt hier op in door meer in te zetten op de regio's via allerlei fondsen en projecten.

Ook de conceptnota van de Vlaamse Regering, 'Visie op de toekomst van de Europese Unie', erkent het belang van deelstaten en regio's, die door hun toepassing van het Unierecht deel uitmaken van de Europese Unie. Tegelijkertijd beklemtoont de nota ook dat deelstaten van lidstaten — ik citeer — "die op een wettelijke en democratische wijze onafhankelijk worden, kunnen toetreden tot de EU via een vereenvoudigde toetredingsprocedure." De Vlaamse meerderheidspartijen erkennen enerzijds het belang van de regio's en hun zoektocht naar onafhankelijkheid, maar anderzijds de plicht om dit binnen een democratisch en wettelijk kader te doen.

Het is niet omdat de starre en harde opstelling van Madrid op dit moment een warme sympathie opwekt voor de Catalanen dat de Catalaanse regering een foutloos parcours rijdt. Grondwetten kunnen gewijzigd worden, maar ze spelen in een democratische rechtstaat een cruciale rol om het samenleven van burgers en entiteiten in goede banen te leiden. Een uitspraak van een grondwettelijk hof is niet vrijblijvend. Spanje heeft de afgelopen veertig jaar getoond dat het land zich heeft kunnen ontwikkelen van een strak centraal gestuurde staat tot een EU-lidstaat waar verschillende regio's een grote mate van autonomie hebben verworven. Spanje is erin geslaagd de regionale, taalkundige en historische verscheidenheid van het Iberisch schiereiland institutioneel te vertalen. Als Vlamingen weten wij dat dit een evolutief gegeven is en dat een tijdelijke stilstand op een bepaald moment weer wordt afgewisseld met nieuwe hervormingen. Ik blijf dan ook geloven dat dit in Spanje mogelijk moet zijn en dat daarom de politieke dialoog absoluut moet worden heropgestart.

Of er in Catalonië een meerderheid voor onafhankelijkheid bestaat, weten we niet. We moeten dat debat vandaag niet voeren, want daar doet de resolutie geen uitspraak over. Ik wil wel meegeven dat in een verdiepende Europese Unie begrippen als onafhankelijkheid en soevereiniteit vandaag relatiever zijn worden. We moeten de vraag durven te stellen of de afscheiding van regio's en deelstaten bijdraagt tot de efficiëntie van de Europese Unie. Het groot aantal lidstaten zet nu al een vlotte en snelle werking van de Europese Unie onder druk, op een moment dat Europa de concurrentie moet aangaan met de Verenigde Staten, met China, met India en andere grote blokken. Enkel een slagkrachtige Unie kan een antwoord bieden én aan de verzuchtingen van de Europeanen én aan de uitdagingen van een globaliserende wereld. Maar het is duidelijk dat ernstige en langdurige conflicten tussen lidstaten of binnen lidstaten ook een bedreiging vormen voor de slagkracht van de Europese Unie. In dat opzicht kan zij niet wegstappen van wat er in Spanje en Catalonië gebeurt en heeft zij er ook alle belang bij dat er een vreedzame en duurzame oplossing komt.

Voorzitter, collega's, onze resolutie vraagt in essentie drie dingen: om geen geweld te gebruiken tegen burgers die op een vreedzame wijze een politieke stem willen laten horen; om zowel in Madrid als in Barcelona aan te dringen op een

politieke dialoog; en om de internationale gemeenschap een bemiddelende rol te laten spelen om tot een vreedzame en duurzame dialoog te komen. We vinden het belangrijk dat die vragen vandaag in het Vlaams Parlement worden onderschreven door meerderheid en oppositie. We vinden dat een belangrijk signaal en we zijn ervan overtuigd dat dit ook op andere plaatsen zal worden opgepikt. Wij hopen dat in de gespannen sfeer van vandaag alle partijen kiezen voor een weg van de-escalatie en dialoog. Als Vlamingen weten wij dat er op die manier mooie resultaten kunnen worden geboekt.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Als liberalen, en bij uitbreiding als democraten, vinden wij de vrije meningsuiting van een burger een essentieel basisrecht, fundamenteel voor een moderne maatschappij, fundamenteel voor een democratie in de eenentwintigste eeuw, weze het dat het kadert binnen een rechtsstaat en binnen wat wij een democratie noemen, waarin wel degelijk een aantal regels gelden. Zelfs indien het voor een rechtstaat essentieel is om die rechtstaat te verdedigen, geeft dit absoluut geen vrijgeleide aan politie om het geweld te gebruiken dat ze in Catalonië heeft gebruikt de voorbije dagen en zoals we allemaal zagen in de beelden. Dat is voor ons totaal onaanvaardbaar.

Zelfs al zijn er een aantal beelden bij die al een aantal jaren oud zijn – we krijgen een koers om de publieke opinie te winnen – dan nog is de wijze waarop wat men de Madrileense politie noemt, heeft gemeend die rechtsstaat te moeten verdedigen, totaal onaanvaardbaar. Met andere woorden, wat wij hier als Vlaams Parlement moeten doen, en met een vraag aan de Vlaamse Regering, is bijdragen aan het vermijden van die verdere escalatie en proberen te komen tot een situatie waarin de provocaties niet verder duren.

En laten we wel wezen, escalatie en provocatie in dezen komen niet van één kant maar wel degelijk van twee kanten. Ik wil hier geen waardeoordeel uitspreken over wie daar nu meer of minder aan doet, maar twee voorbeelden zijn toch wel kenschetsend: de minister-president van Catalonië die enkele uren voor de toespraak van de koning op de BBC aankondigt het recht in eigen handen te nemen op basis van een toch wel mank referendum en de onafhankelijkheid wil uitroepen, en een koning die zich niet eens verwaardigt om dit geweld te veroordelen en natuurlijk onder auspiciën van de regering een boodschap brengt waarin de rechtsstaat moet worden verdedigd. En dit gaat zo maar door. De provocatie en de escalatie komen van twee kanten.

En zelfs als het zo is dat een heel groot stuk van Catalonië absoluut autonomie wil voor zijn stuk van de wereld, is het een fabel dat heel Catalonië als een blok achter zelfstandigheid en onafhankelijkheid zou staan. Een enorm stuk van Catalonië wil dat, maar je kunt evengoed zeggen dat een enorm groot stuk dat eigenlijk niet wenst. De escalatie en de provocatie die vandaag bestaan, moeten we proberen de kop in te drukken. En als we daar als democraten en liberalen bij kunnen helpen, dan moeten we dat ook doen. Dat is uiteindelijk het voorwerp van dit voorstel van resolutie.

En zelfs als vele van de vrienden hier in dit halfroond bepaalde gevoeligheden en bepaalde sympathieën hebben, dan nog moet we als Vlaams Parlement naar voren komen door geen kant te kiezen voor A of B, maar door voluit kant te kiezen voor alle Catalaanse burgers en niet voor een groot aantal Catalaanse burgers. Je kunt nu eenmaal niet een probleem mee helpen oplossen wanneer je kant kiest. Want als je kant kiest, hoe je persoonlijke gevoeligheden ook kunnen liggen – en die zijn verschillend in dit halfroond – en als Vlaams Parlement wil bijdragen tot een oplossing, tot dialoog, dan ben je partij. Dan kun je niet meer boven of naast de partij staan en dan kun je niet bijdragen tot een oplossing.

Wat ons betreft, is dat uitgerekend wat dit voorstel van resolutie doet, op de meest scherpe manier het geweld dat heeft plaatsgevonden, afkeuren, maar tegelijkertijd zeggen dat een rechtsstaat ook zijn gronden heeft. Indien wij willen bijdragen tot het oplossen van het probleem, kan dat alleen door kant te kiezen voor alle Catalanen en niet voor een deel van de Catalanen.

Wij vragen om dit voorstel van resolutie goed te keuren waarin we heel duidelijk stellen dat de Vlaamse Regering moet bijdragen tot een oplossing, moet faciliteren om te proberen de escalatie en de provocatie de kop in te drukken met respect voor de rechtsstaat maar vooral met respect voor de wens van de burgers in Catalonië. Voor een liberaal, en bij uitbreiding voor een democraat, is vrije wilsbeschikking en vrije meningsuiting, zij het binnen het kader van een rechtsstaat, nog altijd een essentieel grondrecht. *(Applaus bij Open Vld en sp.a)*

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Mijnheer Daems, ik ben niet mee met uw toelichting. U relativeert het geweld dat u dan afkeurt. Is dit nu een uiteenzetting om het geweld waarmee met de matrak op onschuldige burgers wordt geslagen, te relativeren? Is dat het voorstel van resolutie dat heel dit parlement zou moeten goedkeuren? Dat het geweld van beide kanten komt? Onschuldige burgers die worden afgeranseld door de politie, is dat wat u wilt relativeren? Hebt u het geweld gezien waarmee bomma's, kinderen en jongeren met de matrak uit elkaar werden geranseld? Is dat wat u aan het relativeren bent? Want dan weet ik niet wat de collega's van de N-VA zullen doen tijdens de stemming. Is dat wat u met dit voorstel van resolutie bedoelt? Dan ben ik echt benieuwd naar jullie stemgedrag. Ik vind dat zeer opmerkelijk.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Ik ben meer dan duidelijk geweest. Ik keur het geweld dat er is geweest op de meest scherpe manier af. Maar, mijnheer Van Grieken, wat wel waar is, is dat het internaliseren van een buitenlands conflict voor puur eigen politiek gewin zeker niet bijdraagt tot een oplossing. Als u het echt meent met uw poging om ervoor te zorgen dat Catalonië een toekomst heeft, dan moet u boven het conflict gaan staan en bijdragen tot een oplossing in plaats van voor eigen politiek gewin te denken dat u, in dit Vlaams Parlement, hieruit garen kunt spinnen. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik stel vast dat het ruim gedragen voorstel van resolutie enkel op de Open Vld-banken applaus krijgt. Ik moet toch wel zeggen dat dit de opmerkelijkste tussenkomst is. U relativeert geweld tegen onschuldige burgers. U zou zich diep moeten schamen, mijnheer Daems.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Collega's, wij moeten niet mee polariseren. Wij moeten gewoon het vandaag ingediende voorstel van resolutie bekijken. Ik heb een zeer emotionele weergave van de feiten gehoord door de heer Van Esbroeck. Ik heb een chronologisch-inhoudelijke weergave gekregen van de heer Kennes. En ik heb de gebruikelijke democratisch-juridische weergave gehoord van de heer Daems. We moeten bekijken wat daar is gebeurd. We willen hier kamerbreed, met het hele parlement, het signaal geven dat het geweld onaanvaardbaar is. Daarom vragen wij uitdrukkelijk om dat met z'n allen, zonder dubbelzinnigheden, te veroordelen. Dat om te beginnen.

Anderzijds is het ook heel belangrijk dat de partners en partijen opnieuw met elkaar praten en in dialoog treden. Wij roepen de Spaanse overheid en de regionale

Catalaanse regering op om de politieke dialoog en het overleg opnieuw op te starten, in het belang van de Catalanen. Geweld is overal ter wereld onaanvaardbaar en is zeker in Europa niet oké.

Welke rol kunnen wij vanuit de internationale gemeenschap spelen? Wij vragen een faciliterende rol. Wij willen de bemiddeling tussen de Spaanse overheid en de Catalaanse regering faciliteren. Het is heel belangrijk dat wij daar vandaag geen politiek spelletje van maken. Wij moeten ondubbelzinnig, kamerbreed, een signaal uitsturen waarmee wij alle burgers van Spanje en Catalonië maar ook in Europa een stap verder helpen. (*Applaus bij sp.a, de N-VA, CD&V, Open Vld en Groen*)

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik zal beginnen met een bekentenis: ik ben geen volksnationalist. Ik ben wel een fiere Vlaming, maar geen volksnationalist. Of Catalonië nu het best onafhankelijk is of niet, daar heb ik geen mening over. Sterker nog, als ik wel een volksnationalist zou zijn, dan zou ik dat nog zeggen. Laat het de mensen in Catalonië zelf zijn die moeten beslissen of ze onafhankelijk willen zijn of niet. (*Applaus bij de N-VA*)

We zijn het eens. Daarom dienen we samen een voorstel van resolutie in.

Ik ben wél een overtuigd democraat. Ik ben ook een overtuigd Europeaan. Het breekt mijn hart dat vreedzaam protest en vrije meningsuiting met geweld worden bestreden vanwege een politieke koppigheid langs beide kanten maar voornamelijk, in mijn analyse, langs Spaanse kant.

Ik ondersteun het voorstel van resolutie ook wat betreft de vraag naar de internationale gemeenschap om een faciliterende en bemiddelende rol te spelen. Ik wil dat vanuit mijn fractie scherper stellen. Maar dat is niet in tegenspraak met wat hier staat. Ik vind dat de Europese Commissie uit haar kot moet komen. En ik vind dat dat niet alleen desgevraagd moet gebeuren: de Europese Commissie moet zelf een initiatief nemen om, uiteraard boven het conflict maar wel met beide partijen, aan tafel te gaan zitten en te bekijken hoe deze desescalatie eindelijk kan starten. (*Applaus bij Groen, de N-VA, CD&V, Open Vld en sp.a*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's: "Alle volken bezitten het zelfbeschikkingsrecht. Uit hoofde van dit recht bepalen zij in alle vrijheid hun politieke status en streven zij vrijelijk hun economische, sociale en culturele ontwikkeling na." Dat is de tekst die je vindt in artikel 1 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten. "Bepalen in alle vrijheid hun politieke status", staat daar dus. En datzelfde zelfbeschikkingsrecht der volken is trouwens opgenomen in artikel 1 van het Handvest van de Verenigde Naties. En dat dit zelfbeschikkingsrecht telkens vooraan in deze verdragen is opgenomen, toont het belang dat men eraan hecht. Het zelfbeschikkingsrecht wordt immers terecht beschouwd als een fundament voor het vreedzaam samenleven van de volkeren.

En wat doet er zich nu voor? Een volk met 7,5 miljoen, iets talrijker dan het Vlaamse, een volk met een eigen taal, cultuur en tradities, streeft inderdaad naar zelfbeschikking. En als je even teruggaat in de tijd, nog niet zo ver, lijkt dat zeer logisch te zijn. Want in 2015 had het onafhankelijkheidsblok 'Samen voor Ja' overtuigend de Catalaanse verkiezingen gewonnen. De Partido Popular, de voornaamste partij die zich tegen de Catalaanse onafhankelijkheid kantte, de Partido Popular van premier Rajoy dus, behaalde amper 9 procent van de stemmen in Catalonië. En het blok 'Samen voor Ja' trok naar de kiezer met de uitdrukkelijke belofte Catalonië naar onafhankelijkheid te leiden en behaalde dus een duidelijke overwinning. En de Catalaanse regering had daarmee een krachtig mandaat van

de Catalaanse bevolking om een strategie uit te werken naar onafhankelijkheid. Maar Madrid weigerde de voorbije jaren arrogant elk gesprek. En dat leidde intussen inderdaad tot het onafhankelijkheidsreferendum dat we voorbije zondag hebben meegemaakt. En ondanks zware intimidatie, repressie en geweld door de Spaanse regering, sprak daarbij maar liefst 90 procent van de Catalaanse stemmers zich uit voor onafhankelijkheid.

Laten we dus duidelijk zijn: het referendum waarvan sommigen de legitimiteit in twijfel trekken, was niet de eerste keer dat de Catalanen zich uitspraken voor onafhankelijkheid. Dat gebeurde ook al bij de verkiezingen van 2015.

En nu zegt de Catalaanse president, als hoofd van de democratisch verkozen Catalaanse regering, dat hij eind deze week, ten laatste begin volgende week, de Catalaanse onafhankelijkheid wil uitroepen. En dat is, mijns inziens, niet meer dan normaal. Het vloeit immers voort uit de democratische volkswil die tot uiting is gekomen bij het referendum en dient dus ook te worden gerespecteerd. Wie de democratie respecteert, moet de Catalaanse onafhankelijkheid dus steunen.

En het zegt veel over het Europese establishment dat ze het Catalaanse volk, dat op een vreedzame, democratische manier een eigen staat wil creëren en een beroep doet op het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren, schaamteloos in de steek laat. Want door Catalonië niet onvoorwaardelijk te steunen, maakt het Europese establishment zich schuldig aan medeplichtigheid met de Spaanse regering, die door chaos en terreur het democratische proces in Catalonië tracht te verhinderen. Het politieke establishment van deze Europese Unie heeft in mijn ogen dan ook het recht verspeeld zich nog langer democratisch te noemen. Ja, het EU-establishment staat voor een dictatuur van de status quo.

Ik lees intussen in de pers ook commentaren over de opportuniteit van de Catalaanse onafhankelijkheid, of die onafhankelijkheid nu goed is voor de Spaanse of de Catalaanse economie of niet. Maar dat is mijns inziens niet relevant. Het respect voor het Catalaanse referendum is alleen maar een kwestie van elementaire democratie.

En daarom, afsluitend, wat de twee resoluties die vandaag voorliggen, betreft, gaan wij in ons voorstel van resolutie inderdaad verder dan de andere partijen in dat van hen, waarvoor wij – laat mij het nog maar eens zeggen – niet gevraagd zijn om mee te werken.

Wij vragen aan de Vlaamse Regering in ons voorstel van resolutie inderdaad dat ze de gehechtheid aan de vrijheid van meningsuiting en aan de democratie zou willen bevestigen door in naam van het Vlaams Parlement haar afschuw en afkeuring uit te spreken over het door de Spaanse staat gebruikte extreme geweld tegen vreedzame burgers in Catalonië. Wij vragen ook dat de legitimiteit en de uitslag van het Catalaanse onafhankelijkheidsreferendum erkend zal worden en dat er dus bij de Federale Regering op aangedrongen wordt om onverwijld en zonder voorbehoud de onafhankelijkheid van Catalonië te erkennen, zodra de Catalaanse autoriteiten die onafhankelijkheid uitroepen.

Ik denk dus dat hierin inderdaad een verschil zit met het voorstel van resolutie dat door de andere partijen is ingediend, een voorstel van resolutie dat mijns inziens niet ver genoeg gaat, een voorstel van resolutie dat uiteraard een compromistekst is geworden tussen vijf partijen en waarvan hier in het voorbije half uur duidelijk is gebleken dat de tekst die voorligt, door de verschillende indieners op wel zeer verschillende manieren wordt geïnterpreteerd.

Ik wil heel duidelijk zijn: als men met die tekst die voorligt, zegt dat men geen kant kiest, dan ga ik daar niet mee akkoord. Wij kiezen in ons voorstel van resolutie uitdrukkelijk kant. Wij kiezen kant voor de volkswil van de Catalanen, zoals

tot uiting gekomen in het referendum. Terwijl Madrid heeft gekozen voor de macht van de matrak, heeft de Catalaan gekozen voor de macht van de democratische stem. Daarom kiezen we uitdrukkelijk kant voor de volkswil van de Catalanen en roepen wij uiteraard iedereen die het onafhankelijkheidsdenken en het zelfbeschikkingsrecht der volkeren genegen is, op om ook ons voorstel van resolutie te steunen.

Omdat ik het belangrijk vind dat wij als één stem vanuit het Vlaams Parlement het gebruikte geweld en de staatsterreur van Spanje veroordelen, zullen wij de tekst die voorligt, zonder rekening te willen houden met alle betogen die gebeurd zijn, steunen omdat wij het belangrijk vinden dat zo'n geweld tegen het democratisch recht, tegen het stemmen, wordt veroordeeld. Wij zullen jullie voorstel van resolutie steunen. Ik roep, laat het nogmaals gezegd zijn, alle onafhankelijkheidsliefhebbers op om ook ons voorstel van resolutie te steunen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de voorstellen van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Bertels, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen en Elke Van den Brandt betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen – 1286 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Jan Bertels bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Jan Bertels, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen en Elke Van den Brandt betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, als het begrip hoogdringendheid of spoedbehandeling van toepassing is op een voorstel van resolutie, dan is het wel op dit voorstel van resolutie.

Niemand ontkent – dat hoop ik toch – de dringendheid van dit dossier. Er is dringend een oplossing nodig. Als Vlaamse volksvertegenwoordigers moeten we een signaal geven dat we die problematiek ernstig nemen en een oplossing willen bieden aan een problematiek die al een tijdje aanhoudt.

Voorzitter, de situatie van de kinder- en jeugdpsychiatrie en de dagopvang in het bijzonder in Vlaanderen blijft een hot topic. We hebben de afgelopen weken allemaal de schrijnende verhalen kunnen lezen en horen. De sector is nog steeds een sector in nood. De vaststelling dat de beslissing van minister De Block -- want daarover gaat het hier -- tot halvering van de personeelsmiddelen van de dagpsychiatrie in de algemene ziekenhuizen een absolute ramp is, blijft, ondanks wat er is beweerd door leden van dit parlement en het federale parlement. Het mes zetten in de psychische begeleiding van jongeren is dom en staat haaks op het Vlaams actieplan jeugdhulp dat we allemaal -- neem ik aan -- grotendeels steunen. Dus na de vele woorden van onbegrip die door de leden en ook door de minister zijn uitgesproken, denk ik dat er nu ook absoluut daden nodig zijn, want op het terrein is er nog niets veranderd. De halvering van de personeelsmiddelen in die dagopvang voor psychische hulp is er al en wordt op het terrein steeds meer zichtbaar.

Ik denk dan ook, voorzitter, dat dit de hoogdringendheid aantoont. Het Vlaams Parlement mag die kwetsbare jongeren in de dagopvang in de algemene ziekenhuizen niet opnieuw in de steek laten. Als er nu eens een actie nodig is voor een maatschappelijk probleem, dan is het hier en nu. Daarom is dit voorstel van resolutie hoogdringend. We zouden het graag inhoudelijk toelichten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Jan Bertels, Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen en Elke Van den Brandt betreffende de halvering van het personeelsbudget in de dagpsychiatrie voor minderjarigen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jan Van Esbroeck, Ward Kennes, Rik Daems, Joris Vandenbroucke en Wouter Vanbesien betreffende het referendum over de onafhankelijkheid in Catalonië – 1284 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. *(Applaus)*

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tom Van Grieken, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere en Anke Van dermeersch betreffende de erkenning van de legitimiteit en het bindend karakter van het Catalaanse referendum
– 1287 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

- 99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 6 leden hebben ja geantwoord;
- 93 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

**MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Els Robeyns en Bart Caron tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van de Vlaamse handhaving van de wetgeving over het dierenwelzijn
– 1274 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 29 leden hebben ja geantwoord;
- 71 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 11 oktober 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 17.49 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Lieve Maes, Katrien Schryvers: ambtsverplichtingen;

Björn Anseeuw, Karin Brouwers, Dirk de Kort, Yasmine Kherbache, Bert Maertens, Emmily Talpe, Joris Vandembroucke, Orry Van de Wauwer: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Cindy Franssen: familieverplichtingen;

Sonja Claes, Yamila Idrissi, Lies Jans, An Moerenhout, Ludo Van Campenhout: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos

Lantmeeters, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe

NEEN-stemmen:

Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants